

Regeringens proposition

2003/04:86

Ändringar i sametingslagen (1992:1433), m.m.

Prop.
2003/04:86

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 4 mars 2004

Göran Persson

Lena Sommestad
(Jordbruksdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås vissa ändringar i sametingslagen (1992:1433) och lagen (2001:183) om behandling av personuppgifter i verksamhet med val och folkomröstningar.

Det föreslås att ansvaret för genomförandet av val till Sametinget, som för närvarande i huvudsak åvilar Sametinget genom dess valnämnd, delas mellan Valmyndigheten, Sametinget och länsstyrelsen. Detta innebär att Valmyndigheten ansvarar för förberedande åtgärder och organiseringen av valet, att Sametingets valnämnd upprättar röstlängd, utser valförrättare och ordnar vallokaler samt att länsstyrelsen ansvarar för röstsammansräkning och mandatfördelning.

Möjligheterna till överklagande av den preliminära röstlängden utökas så att den som upptagits i röstlängden kan överklaga röstlängden i den del den avser att någon annan upptagits i längden. I anslutning härtill föreslås en ändring i bestämmelserna som definierar vem som skall anses vara same.

De tidsfrister som gäller för genomförande av valen till Sametinget förlängs, bl.a. på grund av den utökade möjligheten till överklagande av röstlängden.

Reglerna för mandatfördelningen ändras så att talet 1,4 används som s.k. första divisor i stället för talet 1,0. Syftet med ändringen är att motverka partisplittringen i Sametinget.

En regel införs om att grupper, partier och liknande sammanslutningar skall ha dokumenterat stöd av minst 50 personer för att kunna registreras och ställa upp i valen. Även denna ändring har till syfte att minska splittringen av rösterna.

Regler om omval införs i sametingslagen.

Slutligen ändras lagen (2001:183) om behandling av personuppgifter i verksamhet med val och folkomröstningar så att den blir tillämplig även på valen till Sametinget. Prop. 2003/04:86

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2004.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	4
2	Lagtext.....	5
2.1	Förslag till ändring i sametingslagen (1992:1433)	5
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2001:183) om behandling av personuppgifter i verksamhet med val och folkomröstningar.....	14
3	Ärendet och dess beredning.....	18
4	Ändringar i sametingslagen.....	19
4.1	Behovet av en reform.....	19
4.2	Röstlängden.....	20
4.3	Valnämndens ställning.....	22
4.4	Tidsfrister för sametingsvalet	24
4.5	Mandatfördelning.....	26
4.6	Registrering av grupper och partier m.m.	27
4.7	Omval.....	29
5	Behandling av personuppgifter.....	29
6	Kostnadskonsekvenser	31
7	Författningskommentar	32
7.1	Förslag till lag om ändring i sametingslagen (1992:1433).....	32
7.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2001:183) om behandling av personuppgifter i verksamhet med val och folkomröstningar	35
Bilaga 1	Sammanfattning av betänkandet Sametingets roll i det svenska folkstyret (SOU 2002:77)	37
Bilaga 2	Författningsförslag i betänkandet Sametingets roll i det svenska folkstyret (SOU 2002:77)	41
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	48
Bilaga 4	Lagrådsremissens lagförslag	49
Bilaga 5	Lagrådets yttrande	63
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 4 mars 2004	64
	Rättsdatablad.....	65

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2003/04:86

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i sametingslagen (1992:1433)
2. lag om ändring i lagen (2001:183) om behandling av personuppgifter i verksamhet med val och folkomröstningar.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till ändring i sametingslagen (1992:1433)

Häri genom föreskrivs i fråga om sametingslagen (1992:1433)

dels att 4 kap. skall upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 3 kap. 2 § skall utgå,

dels att 1 kap. 2 §, 2 kap. 5 § samt 3 kap. 2, 4–7, 9, 10, 12, 13, 18, 19, 21, 22, 26, 32, 32 a och 33 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas fem nya paragrafer, 3 kap. 5 a § och 34–37 §§ samt närmast före 3 kap. 34 och 37 §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

Med same avses i denna lag den som anser sig vara same och

1. gör sannolikt att han har eller har haft samiska som språk i hemmet, eller

2. gör sannolikt att någon av hans föräldrar, far- eller morföräldrar har eller har haft samiska som språk i hemmet, eller

3. har en förälder som är eller har varit upptagen i röstlängd till Sametinget.

Vad som sägs i första stycket 3 gäller inte om länsstyrelsen har beslutat att föräldern inte skall vara upptagen i röstlängden på den grunden att föräldern inte är same.

2 kap.

5 §

Sametinget skall tillsätta en valnämnd som *skall svara för valet till Sametinget.*

Sametinget skall tillsätta en valnämnd som ansvarar för Sametingets uppgifter vid val till Sametinget.

Sametinget kan därutöver tillsätta de nämnder som i övrigt behövs för beredning, förvaltning och verkställighet.

3 kap.

2 §

För valet till Sametinget utgör landet en valkrets. Valnämnden utser valförrättare och *förbereder valet samt* har i övrigt de uppgifter som framgår av detta kapitel.

För valet till Sametinget utgör landet en valkrets. Valnämnden utser valförrättare och har i övrigt de uppgifter som framgår av detta kapitel. *Uppgifter vid val till Sametinget fullgörs även av den centrala valmyndigheten enligt vallagen (1997:157) och av länsstyrelsen i det län där Sametinget har sitt säte.*

4 §

Anmälan till valnämnden för att tas upp i sameröstlängden skall ha inkommit senast den *15 januari* valåret.

Anmälan till valnämnden för att tas upp i sameröstlängden skall ha inkommit senast den *20 oktober* året före valåret.

Den som har förts upp i sameröstlängden skall strykas från längden, om han begär det eller avlider.

5 §

Valnämnden beslutar om den person som anmält sig enligt 4 § skall tas upp i sameröstlängd. Valnämnden skall ha upprättat en preliminär sameröstlängd senast den 10 februari valåret. Den som anmält sig men inte upptagits i den preliminära sameröstlängden skall genast underrättas om beslutet. Han har rätt att överklaga beslutet hos länsstyrelsen i det län där Sametinget har sitt säte senast den 25 februari valåret.

Anmärkning mot röstlängden prövas vid offentligt sammanträde hos länsstyrelsen den 10 mars eller om denna dag är en lördag eller söndag, närmast följande måndag.

Länsstyrelsens beslut över anmärkning mot röstlängd får inte överklagas.

Valnämnden skall ha upprättat en preliminär sameröstlängd senast den 15 november året före valåret. Röstlängden skall innehålla uppgifter om

1. samer som tidigare varit upptagna i sameröstlängd, som fortfarande uppfyller villkoren för rösträtt enligt 3 § och som inte begärt att bli avförda ur sameröstlängden, och

2. samer som anmält sig enligt 4 § och som uppfyller villkoren enligt 3 §.

Den preliminära röstlängden skall hållas tillgänglig för granskning på det sätt som den centrala valmyndigheten i samråd med Sametinget bestämmer. Beslutet om den preliminära röstlängden skall kungöras i Post- och Inrikes Tidningar. Den som anmält sig men inte tagits upp i den preliminära röstlängden skall genast underrättas om detta.

5 a §

Den som anmält sig men inte tagits upp i den preliminära röstlängden får överklaga beslutet i den delen. Vidare får var och en som tagits upp i den preliminära röstlängden överklaga beslutet såvitt avser någon annan som tagits upp.

Överklagandet skall ha kommit in till länsstyrelsen i det län där Sametinget har sitt säte senast den 15 december året före valåret.

Överklagandet av beslutet om den preliminära röstlängden prövas vid offentligt sammanträde hos länsstyrelsen den 15 februari valåret eller, om denna dag är en lördag eller söndag, närmast följande måndag.

Länsstyrelsens beslut får inte överklagas.

6 §

Efter det att förekommande överklaganden har avgjorts av länsstyrelsen skall valnämnden senast den 20 mars valåret upprätta en slutlig sameröstlängd som skall uppta

1. samer som på grund av valnämndens eller länsstyrelsens beslut skall tas upp i röstlängd och

2. samer som tidigare varit upptagna i sameröstlängd, om de fortfarande fyller villkoren för rösträtt enligt 3 § och om de inte begärt att bli avförda ur sameröstlängden.

Efter det att förekommande överklaganden har avgjorts av länsstyrelsen skall valnämnden senast den 1 mars valåret upprätta en slutlig sameröstlängd som skall uppta samer som på grund av valnämndens eller länsstyrelsens beslut skall tas upp i röstlängden. Om länsstyrelsen efter överklagande av beslutet om den preliminära röstlängden funnit att någon inte skall tas upp i röstlängden skall denne inte tas upp i den slutliga längden.

7 §¹

Den som är upptagen i same-röstlängd skall genom *valnämndens* försorg erhålla ett röstkort i form av ett ytterkuvert samt ett valkuvert och ett omslagskuvert. Röstkorten och kuverten skall sändas till de röstberättigade senast 30 dagar före valdagen.

Om en röstberättigad har förlorat sitt röstkort/ytterkuvert eller om röstkortet/ytterkuvertet inte har kommit honom tillhanda, är han berättigad att efter *framställning till valnämnden* få ett duplettröstkort/duplettytterkuvert. Sådant kort skall vara tydligt märkt som duplettröstkort.

Den som är upptagen i sameröstlängd skall genom *den centrala valmyndighetens* försorg erhålla ett röstkort i form av ett ytterkuvert samt ett valkuvert och ett omslagskuvert. Röstkorten och kuverten skall sändas till de röstberättigade senast 30 dagar före valdagen.

Om en röstberättigad har förlorat sitt röstkort/ytterkuvert eller om röstkortet/ytterkuvertet inte har kommit honom tillhanda, är han berättigad att efter *begäran* få ett duplettröstkort/duplettytterkuvert *av den centrala valmyndigheten, länsstyrelsen eller valnämnden*. Ett sådant kort skall vara tydligt märkt som duplettröstkort.

9 §

Kandidater till Sametinget skall anmälas till *valnämnden* senast den 25 mars valåret. Av anmälan skall framgå vilken grupp, vilket parti eller liknande sammanslutning som kandidaterna tillhör. Anmälan skall också innehålla uppgift på namn på minst tre kandidater i bestämd ordningsföljd. Till anmälan skall fogas skriftlig förklaring från varje kandidat att han givit sitt tillstånd att anmäla honom.

Valnämnden beslutar om registrering av grupper, partier eller liknande sammanslutningar och kandidater. *Nämndens* beslut får inte överklagas.

Kandidater till Sametinget skall anmälas till *den centrala valmyndigheten* senast den 15 mars valåret. Av anmälan skall framgå vilken grupp, vilket parti eller liknande sammanslutning som kandidaterna tillhör. Anmälan skall också innehålla uppgift på namn på minst tre kandidater i bestämd ordningsföljd. Till anmälan skall fogas skriftlig förklaring från varje kandidat att han givit sitt tillstånd att anmäla honom.

Därutöver gäller för sådana grupper, partier eller liknande sammanslutningar som inte har mandat i Sametinget att anmälan skall ha ett dokumenterat stöd av minst 50 personer, som skall vara upptagna i den slutliga röstlängden för det kommande valet.

Den centrala valmyndigheten beslutar om registrering av grupper, partier eller liknande sammanslutningar och kandidater. *Myndighetens* beslut får inte överklagas.

¹ Senaste lydelse 2000:1214.

10 §²

Valnämnden utfärdar valsedlar. På valsedel skall anges grupp, parti eller liknande sammanslutning samt minst tre kandidater för gruppen, partiet eller sammanslutningen.

Den centrala valmyndigheten utfärdar valsedlar. På valsedel skall anges grupp, parti eller liknande sammanslutning samt minst tre kandidater för gruppen, partiet eller sammanslutningen.

Kandidatnamnen skall föras med nummer och tas upp i nummerordning under varandra. Intill varje kandidatnamn skall det finnas ett markerat utrymme där väljarna kan lämna en särskild personröst genom en markering.

För en registrerad grupp, ett parti eller en sammanslutning får finnas valsedlar med olika kombinationer av kandidater.

12 §

Varje registrerad grupp, parti eller sammanslutning tilldelas valsedlar till det antal *valnämnden* beslutar, lika för alla. Finns det olika valsedlar för samma grupp, parti eller sammanslutning, gäller detta varje sådan variant av valsedeln.

Varje registrerad grupp, parti eller sammanslutning tilldelas valsedlar till det antal *den centrala valmyndigheten* beslutar, lika för alla. Finns det olika valsedlar för samma grupp, parti eller sammanslutning, gäller detta varje sådan variant av valsedeln.

Valsedlar till större antal tillhandahålles av *valnämnden* om beställaren betalar valsedlarna i förskott.

Valsedlar till större antal tillhandahålles av *den centrala valmyndigheten* om beställaren betalar valsedlarna i förskott.

13 §

Den som har rösträtt till Sametinget får rösta antingen i vallokal eller genom att sända sin valsedel till *valnämnden med posten* (brevröstning).

Den som har rösträtt till Sametinget får rösta antingen i vallokal eller genom att *med post* sända sin valsedel till *länsstyrelsen i det län där Sametinget har sitt säte* (brevröstning).

18 §

Valförrättaren skall omgående sända de mottagna förslutna ytterkuverten till *valnämnden* tillsammans med förteckningen över de väljare som röstat i vallokalen. Försändelsen skall sändas som värdepost.

Valförrättaren skall omgående sända de mottagna förslutna ytterkuverten till *länsstyrelsen i det län där Sametinget har sitt säte* tillsammans med förteckningen över de väljare som röstat i vallokalen. Försändelsen skall sändas som värdepost.

² Senaste lydelse 2000:1214.

Vid brevröstning lägger väljaren själv in sin valsedel i ett valkuvert och tillsluter det. I närvaro av två vittnen lägger väljaren sedan valkuvertet i det ytterkuvert som också är röstkort och tillsluter det. Därefter skriver väljaren på ytterkuvertet en försäkran på heder och samvete att han gjort på detta sätt. Vittnena intygar skriftligen att väljaren egenhändigt undertecknat försäkran och att de inte känner till något förhållande som strider mot de uppgifter väljaren lämnat på ytterkuvertet. Vittnenas adresser anges på ytterkuvertet. Vittnena skall ha fyllt 18 år. Väljarens make eller barn får inte vara vittne.

Sedan brevröstningsförsändelsen har gjorts i ordning enligt första stycket lägger väljaren in försändelsen i ett omslagskuvert och tillsluter detta. Därefter lämnas försändelsen för postbefordran till *valnämnden*.

Sedan brevröstningsförsändelsen har gjorts i ordning enligt första stycket lägger väljaren in försändelsen i ett omslagskuvert och tillsluter detta. Därefter lämnas försändelsen för postbefordran till *länsstyrelsen i det län där Same-tinget har sitt säte*.

En väljare som på grund av kroppsligt fel inte kan avge sin röst i föreskriven ordning får vid röstningen anlita biträde som han utsett.

21 §

Vid varje tillfälle då brevröstningsförsändelser kommer in till *valnämnden* skall antalet antecknas i ett särskilt protokoll. I väntan på den slutliga sammanräkningen och mandatfördelningen skall försändelserna förvaras på ett betryggande sätt.

Vid varje tillfälle då brevröstningsförsändelser kommer in till *länsstyrelsen* skall antalet antecknas i ett särskilt protokoll. I väntan på den slutliga sammanräkningen och mandatfördelningen skall försändelserna förvaras på ett betryggande sätt.

22 §⁴

Vid en offentlig förrättning, som skall påbörjas så snart det kan ske sedan en vecka förflutit från valdagen, skall *valnämnden* granska och räkna de avgivna rösterna.

Vid sammanräkningen prövar *valnämnden* valsedlarnas giltighet och meddelar de beslut som denna prövning föranleder.

Vid en offentlig förrättning, som skall påbörjas så snart det kan ske sedan en vecka förflutit från valdagen, skall *länsstyrelsen* granska och räkna de avgivna rösterna.

Vid sammanräkningen prövar *länsstyrelsen* valsedlarnas giltighet och meddelar de beslut som denna prövning föranleder.

³ Senaste lydelse 2000:1214.

⁴ Senaste lydelse 2000:1214.

Härvid gäller för valnämnden i tillämpliga delar vad som enligt 18 kap. 9 och 10 §§ samt 11 § första stycket 1, andra och tredje styckena vallagen (1997:157) gäller för länsstyrelsen vid slutlig sammanräkning och mandatfördelning.

Vidare gäller att ett namn som skrivits till på en valsedel skall anses obefintligt.

Vid förrättning skall protokoll föras.

Härvid gäller i tillämpliga delar 18 kap. 9 och 10 §§ samt 11 § första stycket 1, andra och tredje styckena vallagen (1997:157).

Vidare gäller att ett namn som skrivits till på en valsedel skall anses obefintligt.

26 §

Sedan rösterna från vallokalerna har behandlats enligt 23–25 §§, fortsätter granskningen med de röster som har avgivits genom brevröstning och som har kommit in till valnämnden före förrättningens början.

Brevröster som kommer in efter förrättningens början läggs utan vidare åtgärd åt sidan.

Sedan rösterna från vallokalerna har behandlats enligt 23–25 §§, fortsätter granskningen med de röster som har avgivits genom brevröstning och som har kommit in till länsstyrelsen före förrättningens början.

32 §⁵

Vid mandatfördelningen mellan grupper, partier och liknande sammanslutningar skall mandaten fördelas proportionellt på grundval av valresultatet. Härvid tilldelas mandaten, ett efter annat den grupp, det parti eller motsvarande som för varje gång uppvisar det största jämförelsetalet. Jämförelsetalet beräknas genom att gruppernas, partiernas eller de liknande sammanslutningarnas röstetal delas med det tal som är ett högre än det dubbla antalet mandat som redan har tilldelats gruppen, partiet eller sammanslutningen.

För varje mandat som en grupp, ett parti eller en liknande sammanslutning har fått skall en ledamot utses. När en ledamot utses skall reglerna i 18 kap. 38–39 §§ vallagen (1997:157) om val till riksdagen tillämpas. För att personligt röstetal skall fastställas för en kandidat måste han dessutom ha fått lägst 25 personröster.

Vid mandatfördelningen mellan grupper, partier och liknande sammanslutningar skall mandaten fördelas proportionellt på grundval av valresultatet. Härvid tilldelas mandaten, ett efter annat, den grupp, det parti eller motsvarande som för varje gång uppvisar det största jämförelsetalet. Jämförelsetalet är, så länge gruppen, partiet eller sammanslutningen ännu inte tilldelats något mandat, röstetalet delat med 1,4. Därefter beräknas jämförelsetalet genom att röstetalet delas med det tal som är ett högre än det dubbla antalet mandat som redan har tilldelats gruppen, partiet eller sammanslutningen.

⁵ Senaste lydelse 2000:1214.

Sedan *valnämnden* fördelat mandatet i Sametinget skall resultatet av valet offentliggöras genom kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar.

Valnämnden skall utan dröjsmål till regeringen redovisa resultatet av valet samt utfärda bevis till valda ledamöter och ersättare.

Sedan *länsstyrelsen* fördelat mandatet i Sametinget skall resultatet av valet offentliggöras genom kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar.

Länsstyrelsen skall utan dröjsmål till *Sametinget* och regeringen redovisa resultatet av valet samt utfärda bevis till valda ledamöter och ersättare.

32 a §⁶

Om en ledamot har avgått före utgången av den tid för vilken han blivit vald, skall *valnämnden* på anmälan av Sametingets ordförande inkalla en ny ordinarie ledamot enligt de bestämmelser i 18 kap. 61 § vallagen (1997:157) som avser ny ordinarie landstingsledamot.

Om en ersättare för ledamot har inträtt som ordinarie ledamot eller avgått som ersättare av annan orsak, skall *valnämnden* på anmälan av Sametingets ordförande utse ytterligare ersättare enligt de bestämmelser i 18 kap. 63 § vallagen (1997:157) som avser ersättare för landstingsledamot.

Den förrättning som avses i första och andra styckena är avslutad när protokollet från förrättningen har lagts fram för granskning. Efter sammanräkningen skall valsedlarna åter läggas i omslag på sätt som föreskrivs i 31 §.

Om en ledamot har avgått före utgången av den tid för vilken han blivit vald, skall *länsstyrelsen* på anmälan av Sametingets ordförande inkalla en ny ordinarie ledamot enligt de bestämmelser i 18 kap. 61 § vallagen (1997:157) som avser ny ordinarie landstingsledamot.

Om en ersättare för ledamot har inträtt som ordinarie ledamot eller avgått som ersättare av annan orsak, skall *länsstyrelsen* på anmälan av Sametingets ordförande utse ytterligare ersättare enligt de bestämmelser i 18 kap. 63 § vallagen som avser ersättare för landstingsledamot.

33 §⁷

Valnämndens beslut enligt 22, 32 och 32 a §§ får överklagas hos Valprövningsnämnden. Ett beslut får överklagas av den som enligt röstlängden var röstberättigad vid valet. Det får också överklagas av en grupp, ett parti eller en liknande sammanslutning som har deltagit i valet.

Länsstyrelsens beslut enligt 22, 32 och 32 a §§ får överklagas hos Valprövningsnämnden. Ett beslut får överklagas av den som enligt röstlängden var röstberättigad vid valet. Det får också överklagas av en grupp, ett parti eller en liknande sammanslutning som har deltagit i valet.

⁶ Senaste lydelse 2000:1214.

⁷ Senaste lydelse 1997:168.

Överklagandet skall ges in till Valprövningsnämnden och vara nämnden till handa tidigast dagen efter valdagen och senast inom tio dagar efter det att resultatet av valet offentliggjorts enligt 32 eller 32 a §.

Vid Valprövningsnämndens prövning av överklaganden som avses i denna paragraf får nämnden upphäva valet eller föranstalta om andra mindre ingripande åtgärder enligt de grunder som anges i 19 kap. 18 eller 19 §§ vallagen (1997:157).

Vid Valprövningsnämndens prövning av överklaganden som avses i denna paragraf får nämnden upphäva valet *och förordna om omval* eller föranstalta om andra mindre ingripande åtgärder enligt de grunder som anges i 19 kap. 18 eller 19 § vallagen (1997:157).

Omval

34 §

Vid omval till Sametinget skall den centrala valmyndigheten efter samråd med länsstyrelsen i det län där Sametinget har sitt säte och Sametingets valnämnd bestämma valdag. Beslutet får inte överklagas.

35 §

Den slutliga röstlängd som upprättats för det ordinarie valet skall användas vid omval.

36 §

I övrigt gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i denna lag om ordinarie val vid omval.

Uppgifter i folkbokföringen

37 §⁸

För aktualisering, komplettering och kontroll av sameröstlängden får inhämtas uppgifter om namn, personnummer, adress och medborgarskap från register hos Skatteverket avseende uppgifter i folkbokföringen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2004.

⁸ Senaste lydelse av tidigare 4 kap. 4 § 2003:704.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:183) om behandling av personuppgifter i verksamhet med val och folkomröstningar

Prop. 2003/04:86

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2001:183) om behandling av personuppgifter i verksamhet med val och folkomröstningar

dels att 1 kap. 1 och 6 §§ samt 2 kap. 1 § och rubriken till 2 kap. skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas tio nya paragrafer, 2 kap. 15–24 §§ samt närmast före 2 kap. 1, 15, 16, 20, 22, 23 och 24 §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §¹

Denna lag tillämpas vid behandling av personuppgifter i den centrala valmyndighetens och länsstyrelsernas verksamhet med val och folkomröstningar enligt vallagen (1997:157), folkomröstningslagen (1979:369) samt lagen (1994:692) om kommunala folkomröstningar, om behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller om uppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier.

Denna lag tillämpas vid behandling av personuppgifter

1. i den centrala valmyndighetens och länsstyrelsernas verksamhet med val och folkomröstningar enligt vallagen (1997:157), folkomröstningslagen (1979:369) och lagen (1994:692) om kommunala folkomröstningar, samt

2. i den centrala valmyndighetens, Sametingets och länsstyrelsens verksamhet med val enligt sametingslagen (1992:1433), om behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller om uppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier.

6 §²

Den centrala valmyndigheten är *personuppgiftsansvarig* för den behandling av personuppgifter som *myndigheten* skall utföra. *En länsstyrelse är personuppgiftsansvarig för den behandling som länsstyrelsen skall utföra.*

Den centrala valmyndigheten, *Sametinget och länsstyrelserna är var för sig personuppgiftsansvariga* för den behandling av personuppgifter som *respektive myndighet* skall utföra.

¹ Senaste lydelse 2002:66.

² Senaste lydelse 2002:66.

***Val- och
folkomröstningsdatabasen******Databaser******Val- och folkomröstningsdatabas***1 §³

I den centrala valmyndighetens och länsstyrelsernas verksamhet med val och folkomröstningar skall det finnas en samling personuppgifter som med hjälp av automatiserad behandling används gemensamt i verksamheten för de i 1 kap. 4 och 5 §§ angivna ändamålen (val- och folkomröstningsdatabas).

I den centrala valmyndighetens och länsstyrelsernas verksamhet med val och folkomröstningar *enligt 1 kap. 1 § 1* skall det finnas en samling personuppgifter som med hjälp av automatiserad behandling används gemensamt i verksamheten för de i 1 kap. 4 och 5 §§ angivna ändamålen (val- och folkomröstningsdatabas).

Databas för sametingsvalet

15 §

I den centrala valmyndighetens, Sametingets och länsstyrelsens verksamhet med val enligt 1 kap. 1 § 2 skall det finnas en samling personuppgifter som med hjälp av automatiserad behandling används gemensamt i verksamheten för de ändamål som anges i 1 kap. 4 och 5 §§ (databas för sametingsvalet).

***Innehåll i databasen för
sametingsvalet***

16 §

I databasen får uppgifter behandlas om personer som
1. har tagits upp i sameröstlängden, eller

³ Senaste lydelse 2002:66.

2. är kandidater till Sametinget.

Uppgifter om andra personer än dem som anges i första stycket får behandlas om det behövs för handläggningen av ett ärende.

17 §

Beträffande en person som avses i 16 § första stycket 1 får i databasen behandlas uppgifter om personnummer, namn och adress.

18 §

Beträffande en person som avses i 16 § första stycket 2 får i databasen behandlas uppgifter om personnummer, namn, adress samt partibeteckning och övriga uppgifter som enligt 3 kap. 10 § sametingslagen (1992:1433) skall finnas på valsedlar där personen är upptagen.

19 §

Vad som sägs i 5–7 §§ om behandling av uppgifter i ett ärende, behandling av handlingar i ett ärende och utlämnande av uppgifter till enskilda gäller även databasen för sametingsvalet.

Direktåtkomst till databasen för sametingsvalet

20 §

Den centrala valmyndigheten, länsstyrelsen och Sametinget får ha direktåtkomst till de uppgifter som avses i 17–19 §§.

21 §

Vad som sägs i 9 § om en enskilds rätt till direktåtkomst gäller även databasen för sametingsvalet.

22 §

Vad som sägs i 10 och 11 §§ om sökbegrepp gäller på motsvarande sätt vid sökning i databasen för sametingsvalet.

**Gallring i databasen för
sametingsvalet**

23 §

Uppgifter som inte längre behövs för ändamålet med behandlingen av personuppgifter i databasen skall gallras om inte något annat följer av andra stycket.

Den slutliga sameröstlängden från varje sametingsval skall skrivas ut på papper och bevaras. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva om ytterligare bevarande.

**Avgifter för utlämnande av
uppgifter ur databasen för
sametingsvalet**

24 §

Den centrala valmyndigheten, Sametinget och länsstyrelsen får ta ut avgifter för att lämna ut uppgifter ur databasen enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen.

Rätten att ta ut avgifter får inte innebära inskränkning i rätten att ta del av och mot fastställd avgift få kopia eller utskrift av en allmän handling enligt tryckfrihetsförordningen.

Regeringen beslutade den 19 oktober 2000 att en särskild utredare skulle tillkallas för att göra en översyn av Sametingets organisation, av sametingslagen (1992:1433) och av förordningen (1993:327) med instruktion för Sametinget. I uppdraget ingick bl.a. att lämna förslag till ett förenklat röstningsförfarande i sametingsvalen och att se över tidpunkten för val. Utredningen skulle vid behov lämna förslag till indelning i valdistrikt, införande av en procentspärr och en ökning av det antal personer som krävs för att registrera ett parti. Slutligen skulle förslag lämnas beträffande möjligheten till extra val och, om behov föreligger, till ändrade former för partistöd.

Utredningen, som antog namnet Sametingsutredningen, överlämnade i oktober 2002 betänkandet Sametingets roll i det svenska folkstyret (SOU 2002:77).

En sammanfattning av utredningens förslag avseende val till Sametinget finns i *bilaga 1* och utredningens lagförslag i de nu aktuella delarna i *bilaga 2*.

Betänkandet har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna och andra som har yttrat sig över betänkandet finns i *bilaga 3*. En remissammanställning finns tillgänglig i Jordbruksdepartementet (dnr Jo2002/2206).

Regeringen tar i denna proposition upp vissa av de förslag till ändringar i sametingslagen som behandlats i betänkandet. Ändringarna rör fördelningen av ansvaret för sametingsvalet mellan olika myndigheter, registrering av partier m.m., överklagande av beslut om fastställande av röstlängd, mandatfördelning, tidsfrister för valet och omval. Regeringen avser att i annat sammanhang behandla de övriga frågor som behandlats i betänkandet.

I propositionen föreslås även ändringar i lagen (2001:183) om behandling av personuppgifter i verksamhet med val och folkomröstningar. Utredningens betänkande innehåller inte något sådant förslag. Ändringarna föranleds av att Valmyndigheten i sitt remissvar i anledning av utredningens betänkande påpekat behovet av bestämmelser om personuppgiftsbehandling i samband med sametingsvalen. De föreslagna ändringarna ansluter nära till de redan befintliga bestämmelserna som gäller de allmänna valen. De berörda myndigheterna, Sametinget, Valmyndigheten och Länsstyrelsen i Norrbottens län, har under hand beretts tillfälle att lämna synpunkter på förslaget.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 22 januari 2004 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 4*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 5*. Lagrådet har lämnat förslagen utan erinran.

Efter lagrådsgranskningen har, efter framställning från Sametinget, sista dagen för anmälan till röstlängden enligt 3 kap. 4 § sametingslagen ändrats till den 20 oktober.

Vidare har i förtydligande syfte gjorts en justering i den nya 3 kap. 37 § sametingslagen. Se närmare författningskommentaren.

4 Ändringar i sametingslagen

Sametinget, som inrättades 1993, är ett folkvalt organ och en myndighet under regeringen. Dess uppgifter består i att besluta om fördelning av statens bidrag till samisk kultur och samiska organisationer samt andra medel som ställs till samernas förfogande, att leda det samiska språkarbetet, att medverka i samhällsplaneringen och bevaka att samiska behov beaktas, däribland rennäringens intressen vid utnyttjande av mark och vatten, att informera om samiska förhållanden, att utse sameskolstyrelsen samt att besluta om och anställa sameskolchefen. För att utföra arbetsuppgifterna har Sametinget inrättat ett kulturråd som fördelar statens bidrag och medel ur Samefonden till samisk kultur och samiska organisationer. Det finns en valnämnd som ansvarar för sametingsvalet och röstlängden. Det finns vidare ett språkråd som leder det samiska språkarbetet. Sametinget medverkar i samhällsplaneringen genom att delta i arbetsgrupper som hanterar samiska frågor vid olika myndigheter och yttra sig i frågor som rör de samiska näringarna.

Sametingets 31 ledamöter väljs för fyra år. Den som är upptagen i sameröstlängden har rösträtt i valet till Sametinget. En person skall för att få upptas i sameröstlängden uppfylla sametingslagens definition av same.

4.1 Behovet av en reform

Regeringens bedömning: Sametingslagens bestämmelser om genomförande av val till Sametinget bör reformeras.

Utredningens bedömning: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Inte någon av remissinstanserna har invänt mot behovet av att reformera bestämmelserna om val till Sametinget.

Skälen för regeringens bedömning: Sametingsutredningen har sett över Sametinget och samernas förhållande till staten, Sametingets organisation och frågor som berör valet till Sametinget. Ett flertal förslag till ändringar i sametingslagen har presenterats, bl.a. vad gäller valfrågor.

Utredningen behandlar frågan om sametingslagens definition av vem som anses vara same. Enligt Sametinget har definitionen ansetts vara oklar, vilket har medfört en risk för att röstlängden upptar personer som inte är same. Eftersom endast same får rösta i valet finns det en risk för att sådana felaktigheter påverkar Sametingets legitimitet. Därför skall röstlängden uppta endast den som enligt lagen är röstberättigad. För att komma till rätta med problemet föreslås att möjligheten att överklaga den preliminära röstlängden utvidgas (avsnitt 4.2).

I samband med överklaganden av valutgången vid valet till Sametinget i maj 2001 fann Valprovsnämnden att Sametingets valnämnd i flera avseenden avvikit från den föreskrivna ordningen vid röstsamman-

räkningen. Detta ledde till att valet upphävdes. Valnämnden har behövt omfattande stöd från Valmyndigheten vid organiseringen av valen. Det kan ifrågasättas om det är rimligt att Sametinget ensamt bör handha valen på det sätt som hittills varit fallet. Det föreslås därför att ansvaret för valen fördelas mellan Sametinget, Valmyndigheten och länsstyrelsen (avsnitt 4.3).

I sametingslagen anges fasta tidsfrister för de olika skedena i valet. Dessa anses av såväl Valmyndigheten som Sametingets valnämnd vara för snäva. Även den nu föreslagna utökade möjligheten till överklagande av den preliminära röstlängden föranleder överväganden beträffande tidsfristerna (avsnitt 4.4).

Sametinget har sedan tillkomsten präglats av att partierna är förhållandevis små och att det har varit svårt att bilda majoriteter. En del av orsaken till problemet står enligt regeringens mening att finna i att det i sametingslagen, till skillnad mot vad som gäller vid de allmänna valen, inte finns någon spärr mot småpartier. Det föreslås därför ändringar när det gäller reglerna om mandatfördelningen och registrering av partier. Syftet med ändringarna är att minska röstsplitringen och att bidra till stabiliteten hos Sametinget (avsnitt 4.5 och 4.6).

Nästa val till Sametinget hålls den tredje söndagen i maj 2005. Regeringen anser det vara angeläget att de förslag som tas upp i utredningsbetänkandet och som har samband med valen leder till lagstiftning i så god tid före valet 2005 att reglerna kan träda i kraft och tillämpas vid detta val.

4.2 Röstlängden

Regeringens förslag: Den som tagits upp i den preliminära röstlängden får överklaga valnämndens beslut om att ta upp en annan person i röstlängden. Överklagande sker hos länsstyrelsen. Genom undantag från definitionen av samebegreppet föreskrivs att om länsstyrelsen beslutat att en person inte uppfyller kraven för att anses som same skall inte heller dennes barn kunna anses som same på den grunden att föräldern har varit upptagen i röstlängden.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna: Förslaget tillstyrks av merparten av remissinstanserna. *Hovrätten för övre Norrland* har dock förslag på annan lydelse av 3 kap. 6 § än den föreslagna. *Sametinget* anser att det är olämpligt att ett icke samiskt organ skall kunna avgöra om en person är same eller inte och utgår från att besvärsmöjligheten till länsstyrelsen är en temporär lösning. *Uppsala universitet* anser att tänkbara nackdelar såsom risken för missbruk med en ordning som den föreslagna bör övervägas ytterligare.

Skälen för regeringens förslag: Endast samer har enligt 3 kap. 3 § rösträtt i valen till Sametinget. Enligt 1 kap. 2 § sametingslagen avses med same den som anser sig vara same och gör sannolikt att han har eller har haft samiska som språk i hemmet, eller gör sannolikt att någon av hans föräldrar, far- eller morföräldrar har eller har haft samiska som

språk i hemmet, eller har en förälder som är eller har varit upptagen i röstlängden till Sametinget.

Sametinget har enligt utredningen ansett definitionen av begreppet same vara oklar. Detta har fått till följd att valnämnden efter ett beslut av Sametinget i plenum tillåtit att även icke-samer som gift sig med en samisktalande person tas upp i röstlängden. Tolkningen överensstämmer enligt utredningen inte med avsikten med bestämmelsen. Utredningen finner dock att det inte finns skäl att föreslå en ändring i definitionen av begreppet same. Regeringen instämmer i utredningens bedömning. Regeringen anser emellertid att det förhållande att problem av det nämnda slaget kan uppstå när det gäller att bedöma vem som skall ha rätt att upptas i röstlängden tyder på att denna i dag omfattar personer som inte uppfyller de objektiva kriterier för upptagande som anges i sametingslagen. Dessa kan finnas kvar i röstlängden till dess de avlider eller själva begär att bli strukna.

I dag finns enligt 3 kap. 5 § sametingslagen en möjlighet att överklaga valnämndens beslut att inte uppta en person i röstlängden. Överklagande skall ske hos länsstyrelsen i det län där Sametinget har sitt säte, dvs. för närvarande Länsstyrelsen i Norrbottens län. Rätten att överklaga gäller bara den som inte tagits upp i längden. Utredningen föreslår att lagen ändras så att även valnämndens beslut om att ta upp en annan person i den preliminära röstlängden kan överprövas. Rätten att överklaga bör tillkomma samer. Förslaget innebär att den som upptagits i den preliminära röstlängden skall kunna överklaga ett beslut om att en annan person tagits upp i längden under påstående av att denne förts upp i längden utan att vara berättigad till det. Fel av det slag som beskrivits ovan kommer därmed att kunna rättas till. En liknande bestämmelse fanns i 1972 års vallag, men togs bort eftersom den sällan kom till användning och ansågs sakna praktisk betydelse (prop. 1993/94:21, s. 45). Regeringen delar utredningens bedömning att en bestämmelse av denna typ får anses ha betydelse för upprätthållande av Sametingets legitimitet. Risken för missbruk får anses vara försumbar. Lagen bör därför ändras i enlighet med förslaget. Texten bör dock formuleras så att det framgår att valnämndens fastställande av den preliminära röstlängden utgör ett enda beslut och att överklagandena avser beslutet i den del det rör upptagande av en viss person i längden.

För att ett överklagande skall vara möjligt även beträffande den som vid tidigare val varit upptagen i röstlängden måste redan den preliminära röstlängden vara fullständig och 3 kap. 5 § bör därför ändras i detta avseende. Se närmare i författningskommentaren.

Av legitimitetsskäl är det lämpligt att prövningen sker av en oberoende instans. Överklagandena skall därför, i likhet med vad som hittills gällt för överklaganden, prövas av länsstyrelsen.

Sedan prövningen är avslutad skall enligt 3 kap. 6 § en slutlig sameröstlängd upprättas. Denna skall enligt paragrafens nuvarande lydelse uppta samer som enligt Sametingets valnämnds eller länsstyrelsens beslut skall tas upp i längden. I utredningens lagförslag bibehålls denna formulering. Bestämmelsen bör dock, som påpekats under remissbehandlingen, omformuleras så, att det tydligt framgår att den, som enligt länsstyrelsens beslut efter överklagande av den preli-

minära röstlängden inte skall upptas i denna, inte heller skall tas upp i den slutliga röstlängden.

För att det skall vara praktiskt möjligt för den samiska allmänheten att få kännedom om den preliminära röstlängdens innehåll och därmed göra bruk av möjligheten att överklaga bör det föreskrivas att den preliminära röstlängden skall hållas tillgänglig för granskning. Valmyndigheten och Sametinget bör i samråd bestämma vid vilken tid och på vilken plats som röstlängden skall hållas tillgänglig. Dessa uppgifter bör också kungöras.

En person skall enligt 1 kap. 2 § 3 sametingslagen betraktas som same om personen anser sig vara same och har en förälder som är eller har varit upptagen i röstlängden. Endast samer har rösträtt till sametinget. Även ett barn till den som felaktigt upptagits i röstlängden har därmed rätt att tas upp i eller kvarstå i längden. Detta är, som utredningen framhållit, inte tillfredsställande.

Utredningen har mot denna bakgrund föreslagit att det i framtiden skall krävas att föräldern har varit upptagen i röstlängden utan att länsstyrelsen därefter ändrat detta. Regeringen instämmer i utredningens förslag. Den föreslagna bestämmelsen bör dock begränsas så att den omfattar endast de fall där det av länsstyrelsens beslut framgår att föräldern inte är same.

Sådana situationer där en förälder efter länsstyrelsens beslut har tagits bort från röstlängden av andra skäl berörs härigenom inte av bestämmelsen. Ett barn till en same som är utländsk medborgare och har flyttat utomlands och därför inte längre skall finnas i röstlängden kan således tas upp i röstlängden under åberopande av att föräldern tidigare har varit upptagen i denna.

Regeringen föreslår sammanfattningsvis att bestämmelsen i 1 kap. 2 § förses med ett tillägg, enligt vilket ett barn till den som har varit upptagen i röstlängden inte skall betraktas som same, om länsstyrelsen beslutat att föräldern inte uppfyller kraven för att betraktas som same.

4.3 Valnämndens ställning

Regeringens förslag: Vissa delar av ansvaret för valet förs över från Sametingets valnämnd till Valmyndigheten och länsstyrelsen.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna: Förslaget tillstyrks av samtliga remissinstanser. *Valmyndigheten* framhåller att den ändrade ansvarsfördelningen förutsätter datorstöd både vid röstlängds- och röstkortsframställningen, valsedelshanteringen och sammanräkningen samt att utvecklingen av datorstödet måste påbörjas redan under våren 2004 för att kunna användas till nästa val. De ökade kostnaderna för Valmyndigheten och länsstyrelsen anser Valmyndigheten bör täckas av sametingsanslaget. Valmyndigheten har även anfört att duplettröstkort/duplettytterkuvert i första hand bör skrivas ut av valnämnden och länsstyrelsen och inte, som enligt utredningens förslag, av Valmyndigheten. Antalet valsedlar som varje grupp eller parti kan få utan kostnad bör enligt Valmyndigheten anges i lagen. Myndigheten anser att regler bör införas i sametingslagen om att anteckning skall göras i röstlängden om avgivna godkända brevröster och att rösterna skall räknas, ogiltiga röster sorteras bort samt

de godkända valsedlarna sorteras efter grupp, parti eller sammanslutning och att det även bör anges att personröster skall räknas. Valmyndigheten anser slutligen att länsstyrelsen bör utse även efterträdare till ledamöter och ersättare. *Länsstyrelsen i Norrbottens län* anser att Sametingets valnämnd bör göra en preliminär röstsammanräkning innan länsstyrelsen får valsedlarna för en slutlig sammanräkning.

Skälen för regeringens förslag: Valen till Sametinget handhas i stor utsträckning av Sametinget ensamt genom dess valnämnd. Vid Sametingets tillkomst förutsågs att nämnden i flera frågor skulle behöva samråda med den centrala valmyndigheten, dåvarande Riksskatteverket, vars uppgifter i denna del numera har övertagits av Valmyndigheten. Denna ordning skiljer sig avsevärt från vad som gäller beträffande de allmänna valen.

Valnämnden har enligt utredningen haft svårigheter att organisera valet utan ett omfattande stöd från Valmyndigheten. Det har även i samband med överklaganden av valutgången vid valet till Sametinget i maj 2001 visat sig att Sametingets valnämnd i flera avseenden avvikit från den föreskrivna ordningen för röstsammanräkningen. Enligt utredningen är det principiellt felaktigt att Sametinget fullt ut handhar sitt eget val. Det skulle inte kunna komma i fråga att rösträkningen till kommun- och riksdagsval utfördes av kommunerna eller riksdagen själva. Motsvarande regler om valhanteringen bör därför gälla vid valen till Sametinget som vid de allmänna valen.

Enligt regeringens mening bör inte Sametinget ensamt handha valen på det sätt som hittills varit fallet. Vissa av Sametingets valnämnds uppgifter i samband med val bör därför överföras till Valmyndigheten och länsstyrelsen i det län där Sametinget har sitt säte på sätt som utredningen föreslagit. Valmyndigheten kommer därigenom att ansvara för det förberedande arbetet och organisationen av röstningen, medan Länsstyrelsen i Norrbottens län ansvarar för röstsammanräkning och mandatfördelning. Sametingets valnämnd bör behålla sina nuvarande uppgifter med att utse valförrättare och ordna vallokaler samt upprätta röstlängden. Den sistnämnda uppgiften innefattar bedömningen av vem som är att anse som same. Denna bedömning måste i första hand anses vara en intern samisk angelägenhet. Även med hänsyn tagen till att det nu föreslås att möjligheterna att överklaga valnämndens beslut utökas (avsnitt 4.2) saknas skäl att ändra den nuvarande ordningen när det gäller nämndens ansvar för upprättande av röstlängden.

Duplettröstkort och duplettytterkuvert utfärdas enligt 3 kap. 7 § sametingslagen av valnämnden. Av praktiska skäl bör dessa, som Valmyndigheten anfört, kunna utfärdas inte bara av Valmyndigheten, utan även av valnämnden och länsstyrelsen. Ordningen för sametingsvalet kommer därmed att vara utformad på liknande sätt som den som gäller för de allmänna valen enligt 7 kap. 9 § vallagen.

Antalet valsedlar som varje grupp, parti eller liknande sammanslutning skall kunna erhålla utan kostnad är för närvarande inte begränsat. Enligt 3 kap. 10 § tredje stycket sametingslagen får det för varje grupp, parti eller sammanslutning finnas valsedlar med olika kombinationer av kandidater. Enligt vallagen gäller för de allmänna valen att staten svarar för kostnaden för valsedlar som motsvarar tre gånger antalet personer som har rösträtt i en valkrets för ett parti som deltar i riksdagsvalet.

Samma regel gäller vid landstings- och kommunalvalen. För vissa partier har ett stort antal olika valsedlar framställts inför sametingsvalet. Skälet till den rika floran av valsedlar är att det bara finns en valkrets vid sametingsvalet. Lokala listor över kandidater måste därför spridas i hela valkretsen. Eftersom detta innebär stora kostnader kan det, som Valmyndigheten anfört, behöva övervägas om antalet valsedlar som framställs utan kostnad bör begränsas. Sådana överväganden skulle kunna göras även med tanke på att det förekommer personval till Sametinget. Utredningen har inte berört frågan. Regeringen anser att det för närvarande inte finns tillräckligt underlag för att ändra den nuvarande ordningen.

Valmyndigheten har påpekat att sametingslagen saknar bestämmelser om anteckning i röstlängden av godkända brevröster, räkning av röster, utsortering av ogiltiga röster och sortering efter parti m.m. samt att personröster skall räknas. Frånvaron av sådana bestämmelser har enligt vad som framkommit inte hittills lett till svårigheter. Frågan har inte heller berörts av utredningen. Några ändringar i detta avseende bör för närvarande inte göras.

Enligt 3 kap. 32 a § i dess nuvarande lydelse skall valnämnden utse efterträdare till ordinarie ledamöter som avgår under mandatperioden och ytterligare ersättare för ersättare för ordinarie ledamöter som inträder som ordinarie ledamot eller avgår. Ledamöter och ersättare skall enligt utredningens förslag utses av länsstyrelsen. Frågan om hur efterträdare till ledamöter och ytterligare ersättare skall utses berörs inte av utredningen. Det finns emellertid enligt regeringens bedömning inte något skäl till att dessa skall utses på annat sätt än det som föreskrivs för ledamöter och ersättare. Bestämmelsen bör därför ändras så att även denna uppgift handhas av länsstyrelsen.

Enligt de regler som gäller för de allmänna valen skall den kommunala valnämnden göra en preliminär röstsammanräkning, varefter länsstyrelsen svarar för den slutliga sammanräkningen. Utredningen har inte föreslagit någon motsvarande ordning beträffande sametingsvalen. Valsedlarna kommer således, som påpekats vid remissbehandlingen, endast att räknas en gång. Enligt regeringens bedömning bör detta, bl.a. med hänsyn tagen till det relativt begränsade antalet röster som omfattas, vara tillräckligt för att tillgodose kraven på rättssäkerhet och demokratisk insyn.

Beträffande frågan om ansvaret för kostnader hänvisas till avsnitt 6.

4.4 Tidsfrister för sametingsvalet

Regeringens förslag: De tidsfrister för genomförande av val som anges i sametingslagen utsträcks.

Utredningens förslag: Utredningen har föreslagit att tidsfristerna utsträcks så att anmälan till röstlängden skall komma in senast den 1 december året före valåret, att preliminär röstlängd skall ha upprättats senast den 15 december samt att sista dag för överklagande av beslut om röstlängden skall vara den 15 januari valåret. Tiden för länsstyrelsens prövning av överklaganden förlängs till en månad.

Remissinstanserna: Förslaget har tillstyrkts eller lämnats utan erinran av merparten remissinstanser. *Länsstyrelsen i Norrbottens län* anser att den föreslagna handläggningstiden för överklaganden av valnämndens beslut om upprättande av preliminär röstlängd är för snävt tilltagen. Länsstyrelsen anser vidare att det inte finns anledning att hålla offentligt sammanträde för att pröva överklaganden av röstlängden.

Skälen för regeringens förslag: Olägenheter kan uppkomma på grund av den begränsade tid som står till förfogande för förberedande åtgärder inför val till Sametinget. Särskilt den tid som står till buds för att sända ut röstkort har ansetts vara för kort. Valet skall enligt sametingslagen hållas den tredje söndagen i maj. Partier och kandidater skall anmälas senast den 25 mars valåret. Röstkort skall sändas ut senast 30 dagar före valet, vilket i praktiken innebär att arbetet med att sända ut röstkort skall utföras under en tid av drygt tre veckor. Det bör också beaktas att påskhelgen kan infalla under denna tid. Vidare anges det som ett problem att överklaganden av valnämndens beslut att upprätta den preliminära röstlängden skall handläggas av länsstyrelsen under den korta tiden mellan den 25 februari, då tiden för överklagande av beslutet går ut, och omkring den 10 mars, då länsstyrelsens prövning skall ske. Enligt Sametingets valnämnd är denna tid för kort för att nämnden skall kunna fullt ut bemöta de skäl som anförts.

Om utredningens förslag att utöka möjligheterna att överklaga beslut som innebär att en viss person upptagits i röstlängden (avsnitt 4.2) genomförs är det också nödvändigt att förlänga handläggningstiden i länsstyrelsen. Utredningen har med anledning av detta föreslagit att partier och kandidater skall anmälas tidigare än enligt nuvarande bestämmelser, nämligen senast den 15 mars i stället för den 25 mars. Den utökade tiden gör det lättare att hinna distribuera valsedlarna. Slutlig röstlängd skall vidare enligt förslaget ha upprättats senast den 1 mars i stället för den 20 mars. Länsstyrelsens prövning av överklaganden av beslut om upprättande av den preliminära röstlängden skall ske den 15 februari, eller om denna dag är en lördag eller söndag, närmast följande måndag, i stället för omkring den 10 mars. Tiden för överklagande föreslås löpa ut den 15 januari i stället för den 25 februari. Den preliminära röstlängden, slutligen, skall fastställas senast den 15 december året före valåret i stället för den 10 februari valåret, och anmälan till röstlängden skall ske senast den 1 december året före valåret, i stället för som enligt nuvarande bestämmelser den 15 januari valåret.

Med utredningens förslag skulle således tidsfristerna bli mindre snäva. Länsstyrelsen i Norrbottens län har anfört att den föreslagna förlängningen av Länsstyrelsens handläggningstid av överklaganden av beslut om den preliminära röstlängden från två veckor till en månad är för kort. Det är enligt Länsstyrelsen nödvändigt att den som överklagandet avser får rimlig möjlighet att hinna yttra sig. Det kan även vara nödvändigt att kommunicera yttranden före avgörandet. Handläggningstiden bör därför enligt Länsstyrelsen utökas till minst tre månader.

Regeringen instämmer i utredningens förslag om att förlänga tidsfristerna. Av de skäl som Länsstyrelsen i Norrbottens län har anfört bör det dock vara möjligt att utsträcka handläggningstiden något i förhållande till utredningens förslag. Prövningen av ett överklagande bör

å andra sidan inte tillåtas dra för långt ut på tiden. Hänsyn bör även tas till att en förlängning av tiden för länsstyrelsens prövning förskjuter tiden för valprocessen bakåt i motsvarande mån. Regeringen anser att en rimlig handläggningstid är två månader. Med en sådan förlängning kommer tiden för överklagande av beslutet om preliminär röstlängd att gå ut den 15 december året före valåret, preliminär röstlängd skall ha upprättats den 15 november och anmälan till röstlängden skall komma in senast den 1 november jämfört med tiderna enligt de nu gällande reglerna som är den 25 februari valåret, den 10 februari respektive den 15 januari.

Sametinget har efter remisstidens utgång anfört att tiden mellan sista dagen för anmälan till röstlängden och sista dagen för upprättande av röstlängden med utredningens förslag blir tämligen kort. Regeringen instämmer i detta. Sista dagen för anmälan till röstlängden bör därför vara den 20 oktober året före valåret.

Enligt 3 kap. 5 § sametingslagen skall anmärkning mot röstlängden prövas vid offentligt sammanträde hos länsstyrelsen. Länsstyrelsen har anfört att förfarandet, liksom vid de allmänna valen, bör vara skriftligt eller att beslut i vart fall inte skall behöva fattas vid sammanträdet. Regeringen anser att några ändringar i den nuvarande ordningen inte bör göras.

4.5 Mandatfördelning

Regeringens förslag: Talet 1,4 används som första divisor vid fördelningen av mandat i Sametinget.

Utredningens förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Sametinget* har tillstyrkt förslaget. Övriga remissinstanser har lämnat förslaget utan erinran.

Skälen för regeringens förslag: Sametingslagen saknar bestämmelser som fungerar som spärr mot småpartier. Det krävs vidare endast tre personer för att registrera ett parti (avsnitt 4.6). Detta har ansetts bidra till att de 31 ledamöterna i Sametinget representerar för närvarande nio partier, varav de tre minsta endast har ett mandat vardera. Utredningen har haft i uppdrag att se över valbestämmelserna i sametingslagen och överväga frågor om bl.a. procentspärr och en ökning av det antal personer som behövs för att registrera ett parti i syfte att åstadkomma en större stabilitet.

Utredningen har funnit att det är naturligt att en organisation i startskedet är dynamisk och att det förs en vital debatt, men att stabiliserande faktorer som en procentspärr eller skärpta krav för registrering av partier skulle kunna vara en hjälp. Utredningen framhåller dock att sådana åtgärder inte nödvändigtvis löser de problem som finns i Sametinget. Utredningen pekar på att svårigheterna att bilda en stabil politisk majoritet kan bero på att inte ens de största partierna alltid har haft fler än fem eller sex mandat. Det är inte säkert att åtgärder mot mycket små partier skulle lösa detta problem. Regeringen instämmer till fullo i detta. I likhet med utredningen finner regeringen dock att stabiliserande åtgärder bör kunna underlätta Sametingets funktion och

främja den politiska stabiliteten i tinget, även om de inte utgör en fullständig lösning på problemet.

Utredningen har föreslagit att en småpartispärr införs i form av ändringar i reglerna för mandatfördelningen. Det föreslås även skärpta krav för partiregistrering (avsnitt 4.6). Enligt 3 kap. 32 § sametingslagen skall mandaten, vid mandatfördelningen mellan grupper, partier och liknande sammanslutningar, fördelas proportionellt på grundval av valresultatet. Härvid skall mandaten, ett efter annat, tilldelas den grupp, det parti eller motsvarande som för var gång uppvisar det största jämförelsetalet. Detta beräknas genom att gruppernas, partiernas eller sammanslutningarnas röstetal delas med det tal som är ett högre än det dubbla antalet mandat som redan har tilldelats gruppen, partiet eller sammanslutningen (divisorn). Det är således den s.k. rena uddatalsmetoden med 1,0 som första divisor som tillämpas. Vid fördelningen av det första mandatet är jämförelsetalet för samtliga lika med röstetalet, eftersom antalet mandat som då tilldelats är lika med noll. Vid ett röstetal på 100 blir ekvationen vid första mandatfördelningen enligt lagtexten $100:1=100$.

För de allmänna valen gäller att jämförelsetalet, så länge ett parti inte ännu tilldelats något mandat, beräknas genom att partiets röstetal i valkretsen delas med 1,4 (den s.k. jämkade uddatalsmetoden). Först därefter beräknas jämförelsetalet på samma sätt som enligt sametingslagen, dvs. genom att partiets röstetal delas med det tal som är ett högre än det dubbla antalet av de mandat som redan tilldelats partiet i valkretsen. För riksdagsvalens vidkommande följer användningen av divisorn 1,4 av 3 kap. 8 § regeringsformen, medan regleringen för landstingsvalen, kommunalvalen och valen till Europaparlamentet finns i 20 kap. 1 § vallagen.

Genom att talet 1,4 används som första divisor motverkas att småpartier får mandat. Att valet till Sametinget i detta avseende kommit att få en från de allmänna valen avvikande reglering har sin grund i att det vid Sametingets tillkomst ansågs att det inte borde finnas någon spärr mot småpartier. Enligt departementschefen borde Sametinget, för att det skulle kunna representera alla samer, vara så uppbyggt att även mindre samiska sammanslutningar skulle kunna nominera sina kandidater (prop. 1992/93:32 s. 48). Enligt utredningen saknas numera skäl att värna om att mindre samiska sammanslutningar skall kunna bli representerade i Sametinget, eftersom utvecklingen gått mot etablerade partier. Behovet av en stabiliserande faktor är av den anledningen mera angeläget. En särreglering som den aktuella är därför inte längre motiverad. Regeringen instämmer i utredningens bedömning. Första divisor i sametingsvalet bör därför i framtiden vara 1,4.

4.6 Registrering av grupper och partier m.m.

Regeringens förslag: Grupper, partier och liknande sammanslutningar som inte redan har mandat i Sametinget måste ha ett dokumenterat stöd av minst 50 personer för att kunna bli registrerade och få ställa upp i valet.

Utredningens förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Sametinget* har tillstyrkt förslaget. Övriga remissinstanser har lämnat förslaget utan erinran.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 3 kap. 9 § sametingslagen skall det av en anmälan av kandidater till Sametinget framgå vilken grupp, vilket parti eller liknande sammanslutning som kandidaterna tillhör. Anmälan skall också innehålla uppgift om namn på minst tre kandidater i bestämd ordningsföljd. Sametingets valnämnd beslutar härafter om registrering av gruppen, partiet eller den liknande sammanslutningen. Andra än kandidater för registrerade grupper, partier eller liknande sammanslutningar är inte valbara. Bestämmelsen innebär således att det krävs tre personer för att registrera ett parti.

Någon motsvarande bestämmelse om krav på registrering saknas när det gäller de allmänna valen. Det finns dock enligt 5 kap. vallagen en möjlighet att skydda en partibeteckning genom att registrera beteckningen och anmäla kandidater till valet. En ansökan om registrering av en partibeteckning för val till riksdagen skall enligt 5 kap. 6 § ha dokumenterat stöd av minst 1 500 personer som har rösträtt i hela landet, om partiet inte redan är representerat i riksdagen. Motsvarande antal är 100 personer för landstingsvalet och 50 personer för val till kommunfullmäktige.

Det förhållande att det bara krävs tre personer för att registrera grupper, partier och liknande sammanslutningar har naturligtvis betydelse för splittringen av rösterna i sametingsvalet. Utredningen påpekar att varje registrerat parti bl.a. har rätt till fria valsedlar och att således även ett parti som har stöd av endast tre personer kan belasta valsystemet. Utredningen finner, som nämnts ovan i avsnitt 4.5, att ett skärpt krav inför registreringen skulle ha en dämpande effekt på röstsplittringen och har föreslagit att det införs ett krav på att minst 50 personer skall stödja grupper, partier eller liknande sammanslutningar för att de skall få registreras och ha rätt att ställa upp i valet. Detta skulle enligt utredningen utgöra en effektiv spärr mot att mycket små partier skulle bli representerade i Sametinget. Bestämmelsen i 3 kap. 9 § sametingslagen föreslås därför kompletterad med ett krav på att grupper, partier m.m. utöver vad som krävs enligt bestämmelsens nuvarande lydelse skall ha ett dokumenterat stöd av minst 50 röstberättigade personer, inklusive de angivna kandidaterna. Vidare föreslås att detta skall gälla endast grupper, partier och liknande sammanslutningar som inte har mandat i Sametinget. Skälet härtill är att det enligt utredningens uppfattning är lämpligt ur demokratisk synvinkel att de partier som redan är representerade i Sametinget kan komma under väljarnas bedömning. Om ett parti misslyckas med att få mandat i det kommande valet skall dock det skärpta registreringskravet omfatta partiet i nästföljande val. Regeringen instämmer i vad utredningen anför.

Regeringens förslag: Regler om omval införs i sametingslagen.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen har dock föreslagit att dagen för omval skall bestämmas av den centrala valmyndigheten i samråd med länsstyrelsen och Sametingets valnämnd.

Remissinstanserna: Förslaget tillstyrks av samtliga remissinstanser.

Skälen för regeringens förslag: I samband med valet till Sametinget 2001 uppstod behov av att genomföra ett omval. Bestämmelser om omval saknades dock i sametingslagen, till skillnad mot vad som är fallet enligt vallagen beträffande allmänna val. Som en temporär lösning på problemet utfärdade regeringen en förordning med tillfällig giltighet, förordningen (2001:725) om valdag m.m. för omval till Sametinget. I förordningen föreskrevs bl.a. att den röstlängd som upprättats för det ordinarie valet skulle användas också vid omvalet. Förordningen upphörde att gälla den 1 januari 2002.

För att liknande situationer inte skall uppstå i framtiden bör som utredningen föreslagit regler om omval införas i sametingslagen. Detta innebär att det till en början måste föreskrivas om hur dagen för omval skall bestämmas. Vallagen (1997:157) föreskriver i 1 kap. 12 § beträffande omval till landstings- eller kommunfullmäktige att Valmyndigheten efter samråd med länsstyrelsen skall bestämma valdagen. När det gäller valen till Sametinget kommer, förutom Valmyndigheten och länsstyrelsen, Sametingets valnämnd att ha uppgifter. Dagen för omval bör därför, på motsvarande sätt som vid de allmänna valen, bestämmas av Valmyndigheten efter samråd med länsstyrelsen och Sametingets valnämnd.

Det är vidare lämpligt att samma röstlängd används som vid det ordinarie valet. En sådan reglering överensstämmer med vad som föreskrevs i den tillfälliga förordning som utfärdades i samband med valet 2001. Det saknas skäl att reglera frågan annorlunda när den nu får en permanent lösning. Den slutliga röstlängden får inte överklagas. Av 33 § följer att påstådda felaktigheter i den slutliga röstlängden inte kan utgöra en grund för ett beslut att förordna om omval. Det är därmed följdriktigt att den tidigare röstlängden används vid omval.

5 Behandling av personuppgifter

Regeringens förslag: Lagen (2001:183) om behandling av personuppgifter i verksamhet med val och folkomröstningar ändras så att lagen gäller även valen till Sametinget.

Utredningens förslag: Utredningen har inte lämnat något förslag i denna del.

Remissinstanserna: Endast Valmyndigheten har berört frågan. Valmyndigheten har framhållit att den ändrade ansvarsfördelningen förutsätter att ett datorstöd utvecklas för röstlängds- och röstkort-

framställningen, valsedelshanteringen och sammanräkningen. Register måste enligt myndigheten föras med automatiserad databehandling över de personer som anmält sig till röstlängden för att denna skall kunna framställas. Vidare behövs ett sådant register med uppgifter om kandidaterna för en rationell och säker röstsammanräkning. Valmyndigheten har även framhållit att en reglering av den typ som finns i lagen (2001:183) om behandling av personuppgifter i verksamhet med val och folkomröstningar behövs för behandlingen av personuppgifter i samband med sametingsvalet.

Skälen för regeringens förslag: Som Valmyndigheten påpekat behövs en reglering av personuppgiftsbehandlingen vid sametingsvalen. Lagen (2001:183) om behandling av personuppgifter i verksamhet med val och folkomröstningar är bl.a. tillämplig vid allmänna val. Lagen innehåller bestämmelser om bl.a. ändamålet med behandlingen, personuppgiftsansvar, behandling av känsliga personuppgifter, innehåll i val- och folkomröstningsdatabasen och direktåtkomst. Det behov som Valmyndigheten pekat på kan enligt regeringens mening tillgodoses genom vissa ändringar i den nämnda lagen. Lagen skall därför göras tillämplig även på valen till Sametinget. För behandlingen av personuppgifter i samband med valen bör det finnas en särskild databas (databas för sametingsvalet) som används för tillhandahållande av den information som behövs för framställning av röstlängden, röstkort och valsedlar samt sammanräkning av valresultat, tillsyn, kontroll, uppföljning och planering av verksamheten samt statistik om valen. Dessa ändamål överensstämmer med vad som föreskrivs i lagen för de allmänna valen.

Enligt 3 § personuppgiftslagen (1998:204) är den personuppgiftsansvarig som ensam eller tillsammans med andra bestämmer ändamålen med och medlen för behandlingen av personuppgifter. Enligt förslaget till ändring i sametingslagen skall Sametinget även i fortsättningen ansvara för upprättandet av röstlängden. Sametinget kommer härigenom att bestämma över behandlingen på det sätt som avses med definitionen. Sametinget skall därför anges vara personuppgiftsansvarig myndighet för denna behandling. Valmyndigheten och länsstyrelsen skall vara personuppgiftsansvariga myndigheter för den del av behandlingen av personuppgifter som dessa myndigheter var för sig är satta att utföra.

Till databasen skall Valmyndigheten, länsstyrelsen och Sametinget ha direktåtkomst när det hålls val till Sametinget.

Gallring av uppgifterna i databasen bör ske på samma sätt som hittills gällt för gallringen, dvs. så att den slutliga röstlängden bevaras för bruk i framtida val. Sametinget bör, i likhet med Valmyndigheten och länsstyrelsen, ha möjlighet att i enlighet med regeringens föreskrifter ta ut avgift för att lämna ut uppgifter ur databasen. Det bör observeras att denna möjlighet inte får användas för att inskränka rätten att ta del av allmänna handlingar enligt tryckfrihetsförordningen.

De föreslagna ändringarna i lagen är av teknisk karaktär och innebär sammanfattningsvis att i huvudsak samma regler om personuppgiftsbehandling skall tillämpas vid valet till Sametinget som vid allmänna val.

Med en ny reglering av personuppgiftsbehandlingen som den beskrivna blir 4 kap. sametingslagen till största delen överflödigt.

Kapitlet bör därför upphävas. Nuvarande 4 kap. 4 § bör dock bibehållas och erhålla ny placering i lagen. Prop. 2003/04:86

Regeringens förslag har under hand beretts med de närmast berörda myndigheterna, Sametinget, Valmyndigheten och Länsstyrelsen i Norrbottens län, som härigenom fått tillfälle att lämna synpunkter. Ingen av dem har haft någon erinran mot förslaget.

6 Kostnadskonsekvenser

Eftersom ansvaret för vissa valfrågor överförs från valnämnden till Valmyndigheten och Länsstyrelsen i Norrbottens län innebär det minskade kostnader för Sametinget och ökade kostnader för framför allt Valmyndigheten. Vad gäller Länsstyrelsen i Norrbottens län kommer arbetsbördan att utökas i viss omfattning. Regeringen föreslår utökade möjligheter att överklaga den preliminära röstlängden. I vilken utsträckning dessa ärenden kommer att öka är svårt att förutse. Redan i dag prövar Länsstyrelsen överklaganden av den preliminära röstlängden. Regeringen anser, i likhet med utredningen, att det på sikt endast kommer att vara ett fåtal ärenden. Därutöver kommer det att ankomma på Länsstyrelsen att räkna rösterna i sametingsvalet och sköta mandatfördelningen. Detta kommer dock endast att ske vart fjärde år. Sammantaget är det regeringens slutsats att detta endast medför en marginell kostnadsökning för Länsstyrelsen i Norrbottens län.

Beträffande Valmyndigheten kommer ansvarsfördelningen att innebära att det förberedande valarbetet och organisationen av röstningen omhändertas av Valmyndigheten. Denna myndighet har redan tidigare bistått valnämnden i stor utsträckning. Det utökade ansvaret får dock anses innebära ökade kostnader framför allt vad avser upphandling, tryckning och distribution av valsedlar och information om valet. De ökade kostnaderna under 2004 bedöms uppgå till 400 000 kr och avses täckas genom en omfördelning av resurser till Valmyndigheten från Sametinget. Regeringen har för avsikt att återkomma i den ekonomiska vårpropositionen med förslag till anslagsförändringar. Från och med 2005 bedöms kostnaderna för Valmyndighetens och länsstyrelsens arbete med Sametingsvalet uppgå till 200 000 kr per år, vilka även dessa avses täckas genom en omfördelning av resurser från Sametinget. De anslagsförändringar som detta ger upphov till avser regeringen att återkomma till i budgetpropositionen för 2005.

7.1 Förslag till lag om ändring i sametingslagen (1992:1433)

1 kap.

2 §

Ändringen har behandlats i avsnitt 4.2 och innebär att ett nytt andra stycke läggs till paragrafen. Genom den nya 3 kap. 5 a § blir det möjligt för den som upptagits i sameröstlängden att överklaga den preliminära röstlängden under återopande av att någon annan felaktigt tagits upp i röstlängden. Genom den nya bestämmelsen i andra stycket klargörs att om länsstyrelsen efter ett överklagande bedömt att en person inte uppfyller kraven för att anses som same, så skall det förhållande att personen tidigare tagits upp i röstlängden inte innebära att personens barn skall anses som same enligt första stycket 3. Detta hindrar inte att barnet kan anses som same enligt de övriga punkterna i första stycket.

2 kap.

5 §

Ändringen föranleds av att ansvaret för valet till Sametinget delas mellan flera myndigheter.

3 kap.

2 §

Ändringen, som behandlats i avsnitt 4.3, följer av att ansvaret för sametingsvalet fördelas mellan Sametinget, Valmyndigheten och länsstyrelsen i det län där Sametinget har sitt säte efter mönster av vad som gäller vid de allmänna valen. I anslutning till vallagens (1997:157) systematik används uttrycket ”den centrala valmyndigheten”. Enligt 1 kap. 15 § vallagen skall det finnas en central valmyndighet. Regeringen skall bestämma vilken myndighet som skall vara central valmyndighet. Av förordningen (2001:240) med instruktion för Valmyndigheten följer att Valmyndigheten är central förvaltningsmyndighet för frågor om val.

4 §

Av ändringen framgår att den sista dagen för anmälan till röstlängden är den 20 oktober året före valåret.

5 §

Ändringarna, som huvudsakligen har behandlats i avsnitt 4.2, innebär att paragrafen ändras i flera avseenden.

Enligt första stycket skall samtliga personer som enligt valnämnden har rätt att rösta i valet tas upp i den preliminära röstlängden. Bestämmelserna motsvarar delvis tidigare bestämmelser i 5 § första stycket och 6 §.

Av andra stycket framgår bl.a. att den preliminära röstlängden skall hållas tillgänglig för granskning. Tid och plats för detta skall beslutas av Valmyndigheten i samråd med Sametinget. Kungörelse om beslutet skall införas i Post- och Inrikes Tidningar.

5 a §

Paragrafen är ny. Av första stycket, som delvis motsvarar tidigare 5 § första stycket, framgår vilka som får överklaga valnämndens beslut om preliminär röstlängd. Förutom att den som anmält sig men inte upptagits i den preliminära röstlängden kan överklaga detta får nu även var och en som har upptagits i den preliminära röstlängden överklaga att någon annan har upptagits i längden.

I andra och tredje styckena, som delvis motsvarar tidigare 5 §, byts i förtydligande syfte uttrycket anmärkning mot röstlängden ut mot överklagande. Vidare fastställs ändrade datum för överklagande av Sametingets valnämnds beslut om preliminär röstlängd samt länsstyrelsens prövning av överklaganden.

6 §

Av paragrafen framgår att valnämnden skall upprätta en slutlig röstlängd. Ändringen, som behandlats i avsnitt 4.2, innebär att den slutliga röstlängden skall omfatta de personer som enligt valnämndens beslut om preliminär röstlängd eller enligt länsstyrelsens beslut efter överklagande av valnämndens beslut skall upptas i röstlängden. Tidpunkten för upprättande av den slutliga röstlängden ändras till följd av den utsträckta tiden för valprocessen. I förtydligande syfte anges att den som enligt länsstyrelsens beslut, efter överklagande av den preliminära röstlängden, inte skall tas upp i röstlängden inte skall tas upp i den slutliga röstlängden.

7 §

Ändringen föranleds av den nya ansvarsfördelningen mellan myndigheterna i samband med valen. Dupletröstkort/duplettytterkuvert skall kunna erhållas från såväl Valmyndigheten som Sametingets valnämnd och länsstyrelsen.

9 §

Ändringen av första stycket, som har behandlats i avsnitt 4.3, innebär att kandidater till Sametinget skall anmälas till Valmyndigheten i stället för till Sametingets valnämnd. Valmyndigheten skall även besluta om registrering.

Ett nytt andra stycke, som har behandlats i avsnitt 4.6, innebär att kraven för registrering av en grupp, ett parti eller en liknande sammanslutning skärps. För att en sådan gruppering skall kunna registreras skall, förutom det tidigare gällande kravet på stöd av minst tre kandidater, den även ha ett dokumenterat stöd av minst 50 personer. Personerna skall vara upptagna i röstlängden. Ingenting hindrar att kandidaterna inräknas bland de personer som stöder grupperingen. Kravet gäller grupperingar som inte har mandat i Sametinget. Det skärpta registreringskravet omfattar inte den som har mandat. Om en gruppering misslyckas med att ta mandat i det påföljande valet omfattar dock det skärpta registreringskravet grupperingen i nästa val. Slutligen ändras senaste datum för anmälan av kandidater.

10 §

Ändringen innebär att ordet valnämnden ersätts av uttrycket den centrala valmyndigheten. Ändringen är en följd av den nya ansvarsfördelningen mellan myndigheterna vid sametingsvalen.

12 §

Se vid 10 §.

13 §

Ändringen innebär att valsedlar vid brevröstning skall sändas med post till länsstyrelsen i stället för som tidigare till Sametingets valnämnd. Ändringen är en följd av den nya ansvarsfördelningen mellan myndigheterna i samband med sametingsvalen.

18 §

Ändringen innebär att valförrättaren skall sända de förslutna ytterkuvert som innehåller valkuvertet och valsedeln till länsstyrelsen i stället för till Sametingets valnämnd. Ändringen är en följd av den nya ansvarsfördelningen vid sametingsvalen.

19 §

Paragrafen rör brevröstning. Ändringen innebär att brevröstningsförsändelser skall sändas till länsstyrelsen i stället för till Sametingets valnämnd. Ändringen är en följd av den nya ansvarsfördelningen vid sametingsvalen.

21 §

Ändringen innebär att valnämnden ersätts av länsstyrelsen. Ändringen är en följd av den nya ansvarsfördelningen vid sametingsvalen.

22 §

Se vid 21 §.

26 §

Se vid 21 §.

32 §

Genom ändringen, som har behandlats i avsnitt 4.5, föreskrivs bl.a. att talet 1,4 skall användas som första divisor vid mandatfördelningen efter sametingsvalet. Ändringarna i övrigt är en följd av den nya ansvarsfördelningen mellan myndigheterna vid sametingsvalen. Dessa ändringar innebär bl. a. att det är länsstyrelsen och inte Sametingets valnämnd som fördelar mandatet i Sametinget och utfärdar bevis till valda ledamöter och ersättare.

32 a §

Ändringen, som har behandlats i avsnitt 4.3, innebär att länsstyrelsen skall utse efterträdare till ordinarie ledamöter som avgått före den tid för vilken han blivit vald och ytterligare ersättare för ersättare för ledamöter som inträtt som ordinarie ledamot eller avgått som ersättare av någon

annan orsak. Dessa personer utses därmed av samma myndighet som enligt 2 kap. 32 § utser de ordinarie ledamöterna och ersättarna. Prop. 2003/04:86

33 §

Ändringen, som har behandlats i avsnitt 4.3, innebär att länsstyrelsens beslut om prövning av valsedlars giltighet (3 kap. 22 §), mandatfördelningen (3 kap. 32 §) och utseende av efterträdare till ordinarie ledamöter och efterträdare (3 kap. 32 a §) överklagas hos Valmyndigheten. Ändringen är en följd av den ändrade ansvarsfördelningen vid sametingsvalet. Vidare anges i förtydligande syfte att Valprövningsnämnden i samband med att den upphäver ett val även får förordna att omval skall hållas.

34–36 §§

Paragraferna och rubriken är nya. Genom bestämmelserna införs regler om omval i Sametingslagen. Reglerna har utformats efter förebild av 1 kap. 12 § andra stycket vallagen och den tidsbegränsade förordningen (2001:725) om valdag m.m. för omval till Sametinget. Vid omval skall röstlängden från det föregående ordinarie valet användas. Ett överklagande av ett val till Sametinget måste ske inom tio dagar från det att resultatet av valet offentliggjorts (jfr 3 kap. 33 §).

37 §

Paragrafen motsvarar i huvudsak tidigare 4 kap. 4 §. Bestämmelsen innebär att inhämtning av uppgifter från folkbokföringen får ske för kontroll m.m. av uppgifter som avser sameröstlängden, såsom uppgifter i en anmälan till längden. Uppgifter om medborgarskap får dock inte registreras i databasen för sametingsvalet. Bestämmelsen har därför, i förhållande till lydelsen av tidigare 4 kap. 4 §, ändrats så att det tydligare framgår att den inte reglerar vilka uppgifter som får registreras i databasen. Vilka uppgifter som får behandlas i databasen regleras i stället i lagen (2001:183) om behandling av personuppgifter i verksamhet med val och folkomröstningar.

7.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:183) om behandling av personuppgifter i verksamhet med val och folkomröstningar

1 kap

1 §

Genom ändringen görs lagen tillämplig även på behandlingen av personuppgifter vid val till Sametinget enligt sametingslagen.

6 §

Genom ändringen, som behandlas i kapitel 5, föreskrivs att Sametinget skall vara personuppgiftsansvarigt för den behandling av personuppgifter i databasen för sametingsvalet som Sametinget skall utföra. Samma ansvar åligger Valmyndigheten och länsstyrelsen för den behandling som dessa myndigheter utför.

2 kap.**1 §**

Ändringen är en följd av att det inrättas en särskild databas för val till Sametinget.

15 §

Paragrafen är ny. Vid valen till Sametinget skall det liksom vid de allmänna valen finnas en databas (databas för sametingsvalet). Uppgifterna i denna får behandlas för samma ändamål som vid motsvarande behandling av uppgifter i databasen för de allmänna valen.

16–22 §§

Paragraferna är nya. Bestämmelserna motsvarar i huvudsak bestämmelserna i 2 kap. 2–11 §§.

23 §

Paragrafen är ny och motsvarar den upphävda 4 kap. 5 § sametingslagen. Röstlängden från tidigare val skall bevaras, eftersom den enligt 3 kap. 6 § sametingslagen används som grund för upprättande av röstlängden inför ett nytt val. Tidigare röstlängd används även vid tillämpningen av 1 kap. 2 § sametingslagen.

24 §

Genom ändringen får Sametinget, Valmyndigheten och länsstyrelsen rätt att i enlighet med regeringens föreskrifter ta ut avgift för att lämna ut uppgifter ur databasen för sametingsvalet.

Sammanfattning av betänkandet Sametingets roll i det svenska folkstyret (SOU 2002:77)

Prop. 2003/04:86
Bilaga 1

Utredaren har haft i uppdrag att göra en översyn av Sametingets organisation och de dubbla rollerna som folkvalt organ och myndighet. Här sammanfattas de delar av utredningens förslag som behandlas i lagrådsremissen.

Röstningsförfarande, valnämndens ställning, omval och valets tidpunkt

Grunden för översynen av valets tidpunkt och röstningsförfarande har varit att valdeltagandet till Sametinget skulle vara alltför lågt. Enligt Sametingets valnämnd skulle röstningsförfarandet kunna utgöra ett skäl för det låga valdeltagandet. Valets tidpunkt skulle kunna vara ett annat.

Vid det senaste valet till Sametinget röstade 65 % av dem som tagits upp på röstlängden. Utredningen anser att denna siffra inte är uppseendeväckande låg. Utredningens utgångspunkt är att det inte är realistiskt att jämföra valet till Sametinget med riksdagsvalet. En mer rättvisande bild om valdeltagande erhåller man i stället om man jämför med Europavalet eller valet till kyrkofullmäktige (38,3 % respektive 14,2 % av de röstberättigade).

Ett problem skulle dock, enligt utredningen, i stället vara förhållandet att endast cirka hälften av alla same är registrerade på röstlängden. Från Sametinget har anförts att en ansökan om att upptas på röstlängden leder till en bedömning om sökanden uppfyller kriterierna för att vara same, vilket avskräcker många från att söka. Det kan dock finnas flera andra skäl. Utredningens slutsats är att det är nödvändigt att upprätthålla kravet om en röstlängd. Sametingets legitimitet har sin grund i att det företräder det samiska folket. Därmed skall endast den som anses vara same ha rösträtt och detta medför i sin tur att det finns ett behov av en röstlängd. Det finns vidare, enligt utredningens uppfattning, inte skäl att ändra på de gällande kriterierna för vem som skall anses som same. Utredningen anser det också olämpligt att skapa förutsättningar för att sekretessbelägga röstlängden, såsom Sametinget föreslagit. Sammantaget anser utredningen att det får ankomma på Sametinget att genom exempelvis information försöka lösa de problem som uppstår på grund av kravet på registrering i röstlängden.

Det har påståtts att valnämnden, efter beslut av Sametinget i plenum, har fört upp personer på röstlängden vars enda annan samisk anknytning är att de är gifta med en same. Enligt utredningen medger en rimlig tolkning av lagtexten inte detta. Det anförda anses aktualisera två problem. Det ena är att det även inför framtida val kan finnas personer på röstlängden som inte uppfyller kriterierna. Enligt utredningen är detta olämpligt. För att komma till rätta med detta föreslås att det skall vara möjligt att överklaga den preliminära röstlängden till länsstyrelsen även under påståendet att någon förts upp på röstlängden utan att vara därtill berättigad. Tidigare har den enda grunden för överklagande varit att man själv uteslutits från rösträtt.

Utredningen tar i detta sammanhang även upp frågan om ett av kriterierna för att anses som same behöver ändras. I dag räcker det med

det förhållandet att en förälder varit med i röstlängd. Det skulle innebära att barn till den som en gång felaktigt förts upp anses vara same och kan tas med i röstlängden. För att åtgärda detta föreslås att det kriteriet ändras så att kravet blir att en förälder varit uppförd utan att detta ändrats av länsstyrelsen.

Utredningen anser att det av principiella skäl är felaktigt att Sametinget handhar sitt eget val fullt ut. Det skulle exempelvis inte komma i fråga att riksdagen räknade sina röster. I stället föreslås att motsvarande regler skall gälla för Sametinget som i dag redan gäller för de allmänna valen. Detta skulle höja Sametingets status och öka rättssäkerheten. Vid de allmänna valen, exempelvis val till kommunfullmäktige, är det länsstyrelsen som har det övergripande ansvaret för rösträkningen och mandatfördelningen. Valmyndigheten ansvarar för det förberedande valarbetet och kommunerna själva sköter sådana saker som att utse valförrättare och att ansvara för vallokaler. Utredningen föreslår motsvarande reglering för Sametinget. Vidare föreslås att det i sametingslagen skrivs in regler om hur omval skall hanteras eftersom en sådan reglering saknas i dag.

Till utredningen har vidare framförts att de i sametingslagen angivna tidsfristerna för valets genomförande redan är för snäva. Genom utredningens förslag om att utöka kretsen klagoberättigade för den preliminära röstlängden kommer vissa tidsfrister bli än svårare att hålla. En utsträckning av dessa tider föreslås därför.

Utredningen finner inget stöd för påståendet att brevröstningsförfarandet skulle vara alltför komplicerat för väljarna, vilket skulle leda till att väljarna avstod från att rösta. Utredningen anser att ett valdeltagande om 65 % inte är anmärkningsvärt lågt och konstaterar att i de senaste sametingsvalen var andelen röster som ogiltigförklarades också liten. Vidare anförs att brevröstning i dag är en vedertagen metod för att rösta och används generellt av utlandssvenskar i de allmänna valen. Alternativet poströstning anses vara kostsamt och komplicerat att organisera. Om poströstning infördes skulle man därför behöva överväga att samordna sametingsvalet med de allmänna valen. Utredningens slutsats är sammantaget att det saknas anledning att förändra röstningsförfarandet. Med ett oförändrat röstningsförfarande saknas också praktiska skäl för att flytta valdagen.

Från ledamöter i Sametinget har framförts att valdeltagandet skulle kunna öka om valet skedde samtidigt som riksdagsvalet. En gemensam valdag skulle också markera att Sametinget var en del av det svenska folkstyret. Utredningens slutsats är att det är oklart om en samordning med det allmänna valet skulle kunna vitalisera valet till Sametinget samt att det saknas tillräckligt starka skäl för att föreslå en förändring av den redan etablerade tidpunkten för valet.

Valkrets och mandatfördelning, procentspärr samt krav om registrering av parti

Utredningen har behandlat frågan om det finns ett behov av att införa en procentspärr i sametingsvalet och om kraven för partier att kunna ställa upp i valet bör skärpas. Utredningen konstaterar att skälet för denna översyn är att det skulle anses finnas alltför många och alltför små partier

i Sametinget samt att det är underförstått att detta förhållande skulle kunna försämra Sametingets effektivitet. Det konstateras att den politiska situationen i Sametinget sedan dess tillkomst har varit mindre stabil. Utredningen anser det dock naturligt att en organisation i sitt startskede är dynamisk och för en vital debatt. En hjälp i ett sådant skede skulle stabiliserande faktorer såsom procentspärr eller skärpta registreringskrav för partier kunna vara.

Utredningen varnar för att stabiliserande faktorer inte ensamt kan lösa de problem som funnits i Sametinget. Ett grundläggande problem har varit svårigheten att bilda en stabil politisk majoritet. Det kan ha haft sin grund i att även de största partierna tidigare inte haft mer än fem-sex mandat. Det har inneburit att det krävts ett samarbete mellan mer än två partier. Utredningen betvivlar att en utslagning av mycket små partier skulle lösa detta problem. Utredningen anser dock sammantaget att stabiliserande faktorer ändå bör övervägas för att undvika en uppsplittring. Även om sådana inte kan lösa samtliga problem bör de i vart fall underlätta och främja den politiska stabiliteten. Vidare noteras att det redan vid valet under hösten 2001 har skett en förändring, det största partiet erhöll då 10 mandat. Utredningens utgångspunkt är att såväl en procentspärr som krav inför partiregistrering motverkar en splittring inom Sametinget. Deras effekter i övrigt skiljer sig dock åt.

Utredningen behandlar även frågan om en valkretsindelning skulle ha en spärreffekt mot mindre partier. Metoden anses dock i viss mån osäker, eftersom det kan förekomma att ett mycket litet parti med tyngd i en valkrets kan få ett mandat. Vidare anförs att huvudsyftet med flera valkretsars normalt är att tillgodose den regionala representationen. Om det är en spärreffekt som eftersträvas anses det därför bättre att överväga en procentspärr eller ett skärpt registreringskrav än att kräva flera valkretsar. Det anförs vidare att valkretsar i de allmänna valen aldrig utgjort argument för representation med hänsyn till andra faktorer än geografiska.

Utredningens slutsats är att det enda hållbara argumentet för att införa flera valkretsar är om den geografiska representationen i Sametinget skulle vara skev. Från Sametingets håll har framförts att så inte skulle vara fallet. Utredningen anser därför att det saknas principiella skäl för att föreslå flera valkretsar. Dessutom anses att en sådan förändring skulle medföra praktiska nackdelar. Kostnaderna för såväl själva valet som valarbetet skulle öka. Ett annat problem skulle vara att partierna vid Sametinget inrättat sitt politiska arbete efter nu gällande förutsättningar och att dessa skulle förändras. Slutligen skulle förekomsten av flera valkretsar kräva utjämningsmandat.

Utredningen föreslår att 1,4 och inte 1 används som första divisor vid sametingsvalet. Det skulle innebära en anpassning till vad som gäller i de allmänna valen. Mandatfördelningen i sametingsvalet sker genom att mandat tilldelas ett efter annat det parti som uppvisar det största jämförelsetalet. Detta tal beräknas genom att partiernas röstetal delas med det tal som är ett högre än det dubbla antalet mandat som redan tilldelats partiet. Vid det första mandatet blir alltså jämförelsetalet lika med röstetalet. Detta innebär en skillnad mot vad som gäller för de allmänna valen. Vid dessa val gäller så länge partiet ännu inte fått något mandat att jämförelsetalet beräknas genom att partiets röstetal delas med

1,4. Innebörden blir att det blir svårare att ta ett mandat. Divisorn om 1,4 har därmed en stabiliserande effekt. Det saknas enligt utredningen skäl för en särreglering i denna del för Sametinget. En divisor om 1,4 hade i 1997 års val haft den effekten att det minsta partiet mist sitt mandat.

Utredningen har övervägt om en ändrad divisor är en tillräcklig åtgärd eller om det därutöver krävs en procentspärr om tre eller fyra procent. Utredningen konstaterar dock att en spärr skulle kunna ersättas med ökade krav för partiregistrering. I dag krävs det endast tre personer för att registrera ett parti. För sametingsvalet gäller att samtliga registrerade partier har rätt till fria valsedlar. Det innebär alltså att ett parti med stöd av enbart tre personer kan belasta valsystemet. Ett krav om 50 personer utgör, enligt utredningens bedömning, en effektiv spärr mot mycket små partier. Kravet skulle försvåra för partier utan förankring att ställa upp i valet. En ytterligare fördel skulle vara att partier med mycket litet stöd inte heller skulle belasta valapparaten. Utredningen föreslår därför att det införs ett krav om att 50 personer, inklusive minst tre kandidater, måste stödja ett parti för att det skall kunna registreras och därmed ha rätt att ställa upp i valet. Dessa skall vara upptagna på sameröstlängden.

Enligt utredningens uppfattning är det ur demokratisk synvinkel lämpligt att de partier som varit representerade i Sametinget kan ställas under väljarnas bedömning i det påföljande valet. Det anses därför ändamålsmässigt att ett skärpt registreringskrav, i det påföljande valet, inte drabbar de partier som redan innehar mandat. Om ett parti skulle misslyckas med att ta mandat i det påföljande valet skall dock det skärpta registreringskravet omfatta det partiet i valet därefter.

Utredningen anser att förslagen om ett skärpt krav om registrering och en förste divisor vid mandatfördelningen på 1,4 innebär att mycket små partier får svårare att delta i valet och att erhålla mandat. Detta innebär att partisplittringen motverkas.

Slutligen övervägs om dessa åtgärder är tillräckliga eller om det därutöver finns skäl att föreslå en renodlad procentspärr. Utredningens slutsats är att det i dag är svårt att bedöma om en sådan är nödvändig och att det i stället är angeläget att först analysera vilka effekter de föreslagna åtgärderna får i kommande val. Först om de skulle visa sig vara otillräckliga finns det anledning att på nytt överväga frågan om en procentspärr.

Förslag till lag om ändring i Sametingslag (1992:1433)

Härigenom föreskrivs

dels att 1 kap 2 §, 2 kap. 2, 4–5 §§, 3 kap. 4–7, 9–10, 12–13, 18–19, 21–22, 26 och 32–33 §§ skall ha följande lydelse

dels att det i lagen skall införas sex nya paragrafer, 2 kap. 1 a och 8–9 §§, 3 kap. 34–36 §§ samt närmast före 3 kap. 34 § en ny rubrik av följande lydelse,

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

Med same avses i denna lag den som anser sig vara same och

1. gör sannolikt att han har eller har haft samiska som språk i hemmet, eller

2. gör sannolikt att någon av hans föräldrar, far- eller morföräldrar har eller har haft samiska som språk i hemmet, eller

3. har en förälder som är eller har varit upptagen i röstlängd till Sametinget.

3. har en förälder som är *upptagen i röstlängd till Sametinget eller vars förälder har varit upptagen i denna röstlängd utan att länsstyrelsen därefter beslutat annat.*

2 kap.

5 §

Sametinget skall tillsätta en valnämnd som skall svara för valet till sametinget.

Sametinget skall tillsätta en valnämnd som *tillsammans med den centrala valmyndigheten och länsstyrelsen* skall svara för valet till Sametinget.

Sametinget kan därutöver tillsätta de nämnder som i övrigt behövs för beredning, förvaltning och verkställighet.

3 kap.

4 §

Anmälan till valnämnden för att tas upp i sameröstlängden skall ha inkommit senast den 15 januari valåret.

Anmälan till valnämnden för att tas upp i sameröstlängden skall ha inkommit senast den *1 december året före valåret.*

Den som har förts upp i sameröstlängden skall strykas från längden om han begär det eller avlider.

Prop. 2003/04:86
Bilaga 2

5 §

Valnämnden beslutar om den person som anmält sig enligt 4 § skall tas upp i sameröstlängd. Valnämnden skall ha upprättat en preliminär sameröstlängd senast den 10 februari valåret. Den som anmält sig men inte upptagits i den preliminära sameröstlängden skall genast underrättas om beslutet. Han har rätt att överklaga beslutet hos länsstyrelsen i det län där Sametinget har sitt säte senast den 25 februari valåret.

Valnämnden skall ha upprättat en preliminär sameröstlängd senast den 15 december året före valåret. Den skall uppta

1. samer som tidigare varit upptagna i sameröstlängd om de fortfarande fyller villkoren för rösträtt enligt 3 § och om de inte begärt att bli avförda ur sameröstlängden,

2. person som anmält sig enligt 4 § och som enligt valnämndens beslut skall tas upp i sameröstlängd.

Den preliminära röstlängden skall hållas tillgänglig för granskning på sätt den centrala valmyndigheten i samråd med Sametinget bestämmer. Beslutet skall kungöras i Post- och Inrikes Tidningar. Vidare skall den som anmält sig men inte upptagits i den preliminära sameröstlängden genast underrättas om beslutet.

Den som anmält sig, men inte upptagits får överklaga det beslutet. Vidare kan var och en som upptagits i den preliminära röstlängden överklaga att annan upptagits.

Överklagandet skall ha kommit in till länsstyrelsen i det län där Sametinget har sitt säte senast den 15 januari valåret.

Anmärkning mot röstlängden prövas vid offentligt sammanträde hos länsstyrelsen den 10 mars eller om denna dag är en lördag eller söndag, närmast följande måndag.

Anmärkning mot röstlängden prövas vid offentligt sammanträde hos länsstyrelsen den 15 februari eller om denna dag är en lördag eller söndag, närmast följande måndag.

Länsstyrelsens beslut över anmärkning mot röstlängd får inte överklagas.

6 §

Efter det att förekommande överklaganden har avgjorts av länsstyrelsen skall valnämnden

Efter det att förekommande överklaganden har avgjorts av länsstyrelsen skall valnämnden

senast den 20 mars valåret upprätta en slutlig sameröstlängd som skall uppta

1. samer som på grund av valnämndens eller länsstyrelsens beslut skall tas upp i röstlängd och

2. samer som tidigare varit upptagna i sameröstlängd, om de fortfarande fyller villkoren för rösträtt enligt 3 § och om de inte begärt att bli avförda ur same-röstlängden.

senast den 1 mars valåret upprätta en slutlig sameröstlängd som skall uppta samer som på grund av valnämndens eller länsstyrelsens beslut skall tas upp i röstlängd.

7 §

Den som är upptagen i same-röstlängd skall genom valnämndens försorg erhålla ett röstkort i form av ett ytterkuvert samt ett valkuvert och ett omslagskuvert. Röstkorten och kuverten skall sändas till de röstberättigade senast 30 dagar före valdagen.

Om en röstberättigad har förlorat sitt röstkort/ytterkuvert eller om röstkortet/ytterkuvertet inte har kommit honom tillhanda, är han berättigad att efter framställning till valnämnden få ett duplett-röstkort/ duplettytterkuvert. Sådant kort skall vara tydligt märkt som duplettröstkort.

Den som är upptagen i same-röstlängd skall genom den *centrala valmyndighetens* försorg erhålla ett röstkort i form av ett ytterkuvert samt ett valkuvert och ett omslagskuvert. Röstkorten och kuverten skall sändas till de röstberättigade senast 30 dagar före valdagen.

Om en röstberättigad har förlorat sitt röstkort/ytterkuvert eller om röstkortet/ytterkuvertet inte har kommit honom tillhanda, är han berättigad efter framställning till den *centrala valmyndigheten* få ett duplettröstkort/duplettyttekuvert. Sådant kort skall vara tydligt märkt som duplettröstkort.

9 §

Kandidater till Sametinget skall anmälas till valnämnden senast den 25 mars valåret. Av anmälan skall framgå vilken grupp, vilket parti eller liknande sammanslutning som kandidaterna tillhör. Anmälan skall också innehålla uppgift på namn på minst tre kandidater i bestämd ordningsföljd. Till anmälan skall fogas skriftlig förklaring från varje kandidat att han givit sitt tillstånd att anmäla honom.

Kandidater till Sametinget skall anmälas till den *centrala valmyndigheten* senast den 15 mars valåret. Av anmälan skall framgå vilken grupp, vilket parti eller liknande sammanslutning som kandidaterna tillhör. Anmälan skall också innehålla uppgift på namn på minst tre kandidater i bestämd ordningsföljd. Till anmälan skall fogas skriftlig förklaring från varje kandidat att han givit sitt tillstånd att anmäla honom.

Därutöver gäller för grupper, partier eller liknande sammanslutningar som inte har mandat i

Sametinget att anmälan skall ha ett dokumenterat stöd av minst 50 personer. Dessa personer skall vara upptagna på den slutliga röstlängden för det kommande valet.

Valnämnden beslutar om registrering av grupper, partier eller liknande sammanslutningar och kandidater. Nämndens beslut får inte överklagas.

Den centrala valmyndigheten beslutar om registrering av grupper, partier eller liknande sammanslutningar och kandidater. Myndighetens beslut får inte överklagas.

Andra än kandidater för registrerade grupper, partier eller liknande sammanslutningar är inte valbara.

10 §

Valnämnden utfärdar valsedlar. På valsedel skall anges grupp, parti eller liknande sammanslutning samt minst tre kandidater för gruppen, partiet eller sammanslutningen.

Den centrala valmyndigheten utfärdar valsedlar. På valsedel skall anges grupp, parti eller liknande sammanslutning samt minst tre kandidater för gruppen, partiet eller sammanslutningen.

Kandidatnamnen skall förSES med nummer och tas upp i nummerordning under varandra. Intill varje kandidatnamn skall det finnas ett markerat utrymme där väljarna kan lämna en särskild personröst genom en markering.

För en registrerad grupp, ett parti eller en sammanslutning får finnas valsedlar med olika kombinationer av kandidater.

12 §

Varje registrerad grupp, parti eller sammanslutning tilldelas valsedlar till det antal valnämnden beslutar, lika för alla. Finns det olika valsedlar för samma grupp, parti eller sammanslutning, gäller detta varje sådan variant av valsedeln.

Varje registrerad grupp, parti eller sammanslutning tilldelas valsedlar till det antal den centrala valmyndigheten beslutar, lika för alla. Finns det olika valsedlar för samma grupp, parti eller sammanslutning, gäller detta varje sådan variant av valsedeln.

Valsedlar till större antal tillhandahålles av valnämnden om beställaren betalar valsedlarna i förskott.

Valsedlar till större antal tillhandahålles av den centrala valmyndigheten om beställaren betalar valsedlarna i förskott.

13 §

Den som har rösträtt till Sametinget får rösta antingen i vallokal eller genom att sända sin valsedel till valnämnden med posten (brevröstning).

Den som har rösträtt till Sametinget får rösta antingen i vallokal eller genom att sända sin valsedel till länsstyrelsen i det län Sametinget har sitt säte med posten (brevröstning).

18 §

Valförrättaren skall omgående sända de mottagna förslutna ytterkuverten till valnämnden tillsammans med förteckningen över de väljare som röstat i vallokalen. Försändelsen skall sändas som värdepost.

Valförrättaren skall omgående sända de mottagna förslutna ytterkuvertet till *länsstyrelsen i det län Sametinget har sitt säte* tillsammans med förteckningen över de väljare som röstat i vallokalen. Försändelsen skall sändas som värdepost.

19 §

Vid brevröstning lägger väljaren själv in sin valsedel i ett valkuvert och tillsluter det. I närvaro av två vittnen lägger väljaren sedan valkuvertet i det ytterkuvert som också är röstkort och tillsluter det. Därefter skriver väljaren på ytterkuvertet en försäkran på heder och samvete att han gjort på detta sätt. Vittnena intygar skriftligen att väljaren egenhändigt undertecknat försäkran och att de inte känner till något förhållande som strider mot de uppgifter väljaren lämnat på ytterkuvertet. Vittnenas adresser anges på ytterkuvertet. Vittnena skall ha fyllt 18 år. Väljarens make eller barn får inte vara vittne.

Sedan brevröstningsförsändelsen har gjorts i ordning enligt första stycket lägger väljaren in försändelsen i ett omslagskuvert och tillsluter detta. Därefter lämnas försändelsen för postbefordran till valnämnden.

Sedan brevröstningsförsändelsen har gjorts i ordning enligt första stycket lägger väljaren in försändelsen i ett omslagskuvert och tillsluter detta. Därefter lämnas försändelsen för postbefordran till *länsstyrelsen i det län Sametinget har sitt säte*.

En väljare som på grund av kroppsligt fel inte kan avge sin röst i föreskriven ordning får vid röstningen anlita biträde som han utsett.

21 §

Vid varje tillfälle då brevröstningsförsändelser in till valnämnden skall antalet antecknas i ett särskilt protokoll. I väntan på den slutliga sammanräkningen och mandatfördelningen skall försändelserna förvaras på ett betryggande sätt.

Vid varje tillfälle då brevröstningsförsändelser kommer in till *länsstyrelsen* skall antalet antecknas i ett särskilt protokoll. I väntan på den slutliga sammanräkningen och mandatfördelningen skall försändelserna förvaras på ett betryggande sätt.

22 §

Vid en offentlig förrättning, som skall påbörjas så snart det kan ske sedan en vecka förflutit från valdagen, skall valnämnden granska och räkna de avgivna rösterna.

Vid sammanräkningen prövar valnämnden valsedlarnas giltighet och meddelar de beslut som denna prövning föranleder.

Vid en offentlig förrättning, som skall påbörjas så snart det kan ske sedan en vecka förflutit från valdagen skall *länsstyrelsen* granska och räkna de avgivna rösterna.

Vid sammanräkningen prövar *länsstyrelsen* valsedlarnas giltighet och meddelar de beslut som denna prövning föranleder.

Härvid gäller för valnämnden i tillämpliga delar vad som enligt 18 kap. 9 och 10 §§ samt 11 § första stycket 1, andra och tredje styckena vallagen (1997:157) gäller för länsstyrelsen vid slutlig sammanräkning och mandatfördelning.

Vidare gäller att ett namn som skrivits till på en valsedel skall anses obefintligt.

Vid förrättning skall protokoll föras.

Härvid gäller i tillämpliga delar 18 kap. 9 och 10 §§ samt 11 § första stycket 1, andra och tredje styckena vallagen (1997:157).

Vidare gäller att ett namn som skrivits till på en valsedel skall anses obefintligt.

26 §

Sedan rösterna från vallokalerna har behandlats enligt 23–25 §§, fortsätter granskningen med de röster som har avgivits genom brevröstning och som har kommit in till valnämnden före förrättningens början.

Brevröster som kommer in efter förrättningens början läggs utan vidare åtgärd åt sidan.

Sedan rösterna från vallokalerna har behandlats enligt 23–25 §§, fortsätter granskningen med de röster som har avgivits genom brevröstning och som kommit in till *länsstyrelsen* före förrättningens början.

32 §

Vid mandatfördelningen mellan grupper, partier och liknande sammanslutningar skall mandaten fördelas proportionellt på grundval av valresultatet. Härvid tilldelas mandaten, ett efter annat den grupp, det parti eller motsvarande som för varje gång uppvisar det största jämförelsetalet. Jämförelsetalet beräknas genom att gruppernas, partiernas eller de liknande sammanslutningarnas röstetal delas med det tal som är ett högre än det dubbla antalet mandat som redan har tilldelats gruppen, partiet eller sammanslutningen.

För varje mandat som en grupp, ett parti eller en liknande sammanslutning har fått skall en ledamot utses. När en ledamot utses skall reglerna i 18 kap. 38–39 §§ vallagen (1997:157) om val till riksdagen tillämpas. För att personligt röstetal skall fastställas för en kandidat måste han dessutom ha fått lägst 25 särskilda personröster.

Vid mandatfördelningen mellan grupper, partier och liknande sammanslutningar skall mandaten fördelas proportionellt på grundval av valresultatet. Härvid tilldelas mandaten, ett efter annat den grupp, det parti eller motsvarande som för varje gång uppvisar det största jämförelsetalet. Jämförelsetalet beräknas *så länge gruppen, partiet eller den liknande sammanslutningen ännu inte tilldelats något mandat genom att röstetalet delas med 1,4. Därefter beräknas jämförelsetalet genom att röstetalet delas med det tal som är ett högre än det dubbla antalet mandat som redan tilldelats gruppen, partiet eller sammanslutningen.*

Sedan valnämnden fördelat mandaten i Sametinget skall resultatet av valet offentliggöras genom kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar.

Valnämnden skall utan dröjsmål till regeringen redovisa resultatet av valet samt utfärda bevis till valda ledamöter och ersättare.

Sedan länsstyrelsen fördelat mandaten i Sametinget skall resultatet av valet offentliggöras genom kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar.

Länsstyrelsen skall utan dröjsmål till Sametinget och regeringen redovisa resultatet av valet samt utfärda bevis till valda ledamöter och ersättare.

33 §

Valnämndens beslut enligt 22, 32 och 32 a §§ får överklagas hos Valprövningsnämnden. Ett beslut får överklagas av den som enligt röstlängden var röstberättigad vid valet. Det får också överklagas av en grupp, ett parti eller en liknande sammanslutning som har deltagit i valet.

Överklagandet skall ges in till Valprövningsnämnden och vara nämnden till handa tidigast dagen efter valdagen och senast inom tio dagar efter det att resultatet av valet offentliggjorts enligt 32 eller 32 a §.

Vid Valprövningsnämndens prövning av överklaganden som avses i denna paragraf får nämnden upphäva valet eller föranstalta om andra mindre ingripande åtgärder enligt de grunder som anges i 19 kap. 18 eller 19 §§ vallagen (1997:157).

Länsstyrelsens beslut enligt 22 och 32 §§ samt valnämndens beslut enligt 32 a § får överklagas hos Valprövningsnämnden. Ett beslut får överklagas av den som enligt röstlängden var röstberättigad vid valet. Det får också överklagas av en grupp, ett parti eller en liknande sammanslutning som har deltagit i valet.

Omval

34 §

Vid omval till Sametinget skall den centrala valmyndigheten i samråd med länsstyrelsen i det län Sametinget har sitt säte och Sametingets valnämnd bestämma valdag.

35 §

Den slutliga röstlängd som upprättats för det ordinarie valet skall användas.

36 §

I övrigt gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i denna lag.

Förteckning över remissinstanserna

Prop. 2003/04:86
Bilaga 3

Efter remiss har yttranden över betänkandet Sametingets roll i det svenska folkstyret (SOU 2002:77) avgetts av Justitieombudsmannen, Hovrätten för övre Norrland, Kammarrätten i Sundsvall, Länsrätten i Luleå, Justitiekanslern, Valmyndigheten, Länsstyrelsen i Jämtlands län, Länsstyrelsen i Västerbottens län, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Uppsala universitet juridiska institutionen, Sametinget och Statens jordbruksverk.

Lunds universitet juridiska institutionen, Svenska Kommunförbundet och Landstingsförbundet har avstått från att yttra sig.

Sametingets partier har inbjudits att lämna synpunkter. Denna möjlighet har också getts till Sametingen i Norge och Finland, Gränsdragningskommissionen samt Raoul Wallenberg-institutet.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

Förslag till ändring i sametingslagen (1992:1433)

Härigenom föreskrivs i fråga om sametingslagen (1992:1433)

dels att 4 kap. skall upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 3 kap. 2 § skall utgå,

dels att 1 kap. 2 §, 2 kap. 5 § samt 3 kap. 2, 4–7, 9, 10, 12, 13, 18, 19, 21, 22, 26, 32, 32 a och 33 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas fyra nya bestämmelser, 3 kap. 5 a § och 34–37 §§, samt närmast före 3 kap. 34 och 37 §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

Med same avses i denna lag den som anser sig vara same och

1. gör sannolikt att han har eller har haft samiska som språk i hemmet, eller

2. gör sannolikt att någon av hans föräldrar, far- eller morföräldrar har eller har haft samiska som språk i hemmet, eller

3. har en förälder som är eller har varit upptagen i röstlängd till Sametinget.

Vad som sägs i första stycket 3 gäller inte om länsstyrelsen har beslutat att föräldern inte skall vara upptagen i röstlängden på den grunden att föräldern inte är same.

2 kap.

5 §

Sametinget skall tillsätta en valnämnd som *skall svara för valet till Sametinget.*

Sametinget skall tillsätta en valnämnd som ansvarar för Sametingets uppgifter vid val till Sametinget.

Sametinget kan därutöver tillsätta de nämnder som i övrigt behövs för beredning, förvaltning och verkställighet.

3 kap.

2 §

För valet till Sametinget utgör landet en valkrets. Valnämnden utser valförrättare och *förbereder valet samt* har i övrigt de uppgifter som framgår av detta kapitel.

För valet till Sametinget utgör landet en valkrets. Valnämnden utser valförrättare och har i övrigt de uppgifter som framgår av detta kapitel. *Uppgifter vid val till Sametinget fullgörs även av den centrala valmyndigheten enligt vallagen (1997:157) och av länsstyrelsen i det län där Sametinget har sitt säte.*

4 §

Anmälan till valnämnden för att tas upp i sameröstlängden skall ha inkommit senast den *15 januari* valåret.

Anmälan till valnämnden för att tas upp i sameröstlängden skall ha inkommit senast den *1 november* året före valåret.

Den som har förts upp i sameröstlängden skall strykas från längden, om han begär det eller avlider.

5 §

Valnämnden beslutar om den person som anmält sig enligt 4 § skall tas upp i sameröstlängd.

Valnämnden skall ha upprättat en preliminär sameröstlängd senast den 10 februari valåret. Den som anmält sig men inte upptagits i den preliminära sameröstlängden skall genast underrättas om beslutet. Han har rätt att överklaga beslutet hos länsstyrelsen i det län där Sametinget har sitt säte senast den 25 februari valåret.

Anmärkning mot röstlängden prövas vid offentligt sammanträde hos länsstyrelsen den 10 mars eller om denna dag är en lördag eller söndag, närmast följande måndag.

Länsstyrelsens beslut över anmärkning mot röstlängd får inte överklagas.

Valnämnden skall ha upprättat en preliminär sameröstlängd senast den 15 november året före valåret. Röstlängden skall innehålla uppgifter om

1. samer som tidigare varit upptagna i sameröstlängd och som fortfarande uppfyller villkoren för rösträtt enligt 3 § och som inte begärt att bli avförda ur sameröstlängden, och

2. samer som anmält sig enligt 4 § och som uppfyller villkoren enligt 3 §.

Den preliminära röstlängden skall hållas tillgänglig för granskning på det sätt som den centrala valmyndigheten efter samråd med Sametinget bestämmer. Beslutet om den preliminära röstlängden skall kungöras i Post- och Inrikes Tidningar. Den som anmält sig men inte tagits upp i den preliminära röstlängden skall genast underrättas om detta.

5 a §

Den som anmält sig men inte tagits upp i den preliminära röstlängden får överklaga beslutet i den delen. Vidare får var och en som tagits upp i den preliminära röstlängden överklaga beslutet såvitt avser någon annan som tagits upp.

Överklagandet skall ha kommit in till länsstyrelsen i det län där Sametinget har sitt säte senast den 15 december året före valåret.

Överklaganden av beslutet om den preliminära röstlängden prövas vid offentligt sammanträde hos länsstyrelsen den 15 februari valåret eller, om denna dag är en lördag eller söndag, närmast följande måndag.

Länsstyrelsens beslut får inte överklagas.

6 §

Efter det att förekommande överklaganden har avgjorts av länsstyrelsen skall valnämnden senast den 20 mars valåret upprätta en slutlig sameröstlängd som skall uppta

1. samer som på grund av valnämndens eller länsstyrelsens beslut skall tas upp i röstlängd och

2. samer som tidigare varit upptagna i sameröstlängd, om de fortfarande fyller villkoren för rösträtt enligt 3 § och om de inte begärt att bli avförda ur sameröstlängden.

Efter det att förekommande överklaganden har avgjorts av länsstyrelsen skall valnämnden senast den 1 mars valåret upprätta en slutlig sameröstlängd som skall uppta samer som på grund av valnämndens eller länsstyrelsens beslut skall tas upp i röstlängden. Om länsstyrelsen efter överklagande av beslutet om den preliminära röstlängden funnit att någon inte skall tas upp i röstlängden skall denne inte tas upp i den slutliga längden.

7 §¹

Den som är upptagen i sameröstlängd skall genom *valnämndens* försorg erhålla ett röstkort i form av ett ytterkuvert samt ett valkuvert och ett omslagskuvert. Röstkorten och kuverten skall sändas till de röstberättigade senast 30 dagar före valdagen.

Om en röstberättigad har förlorat sitt röstkort/ytterkuvert eller om röstkortet/ytterkuvertet inte har kommit honom tillhanda, är han berättigad att efter *framställning till valnämnden* få ett duplettröstkort/duplettytterkuvert. Sådant kort skall vara tydligt märkt som duplettröstkort.

Den som är upptagen i sameröstlängd skall genom *den centrala valmyndighetens* försorg erhålla ett röstkort i form av ett ytterkuvert samt ett valkuvert och ett omslagskuvert. Röstkorten och kuverten skall sändas till de röstberättigade senast 30 dagar före valdagen.

Om en röstberättigad har förlorat sitt röstkort/ytterkuvert eller om röstkortet/ytterkuvertet inte har kommit honom tillhanda, är han berättigad att efter *begäran* få ett duplettröstkort/duplettytterkuvert *av den centrala valmyndigheten, länsstyrelsen eller valnämnden*. Ett sådant kort skall vara tydligt märkt som duplettröstkort.

9 §

Kandidater till Sametinget skall anmälas till *valnämnden* senast den 25 mars valåret. Av anmälan skall framgå vilken grupp, vilket parti eller liknande sammanslutning som kandidaterna tillhör. Anmälan skall också innehålla uppgift på namn på minst tre kandidater i bestämd ordningsföljd. Till anmälan skall fogas skriftlig förklaring från varje kandidat att han givit sitt tillstånd att anmäla honom.

Valnämnden beslutar om registrering av grupper, partier eller liknande sammanslutningar och kandidater. *Nämndens* beslut får inte överklagas.

Kandidater till Sametinget skall anmälas till *den centrala valmyndigheten* senast den 15 mars valåret. Av anmälan skall framgå vilken grupp, vilket parti eller liknande sammanslutning som kandidaterna tillhör. Anmälan skall också innehålla uppgift på namn på minst tre kandidater i bestämd ordningsföljd. Till anmälan skall fogas skriftlig förklaring från varje kandidat att han givit sitt tillstånd att anmäla honom.

Därutöver gäller för sådana grupper, partier eller liknande sammanslutningar som inte har mandat i Sametinget att anmälan skall ha ett dokumenterat stöd av minst 50 personer, som skall vara upptagna i den slutliga röstlängden för det kommande valet.

Den centrala valmyndigheten beslutar om registrering av grupper, partier eller liknande sammanslutningar och kandidater. *Myndighetens* beslut får inte överklagas.

¹ Senaste lydelse 2000:1214.

Andra än kandidater för registrerade grupper, partier eller liknande sammanslutningar är inte valbara.

Prop. 2003/04:86
Bilaga 4

10 §²

Valnämnden utfärdar valsedlar. På valsedel skall anges grupp, parti eller liknande sammanslutning samt minst tre kandidater för gruppen, partiet eller sammanslutningen.

Kandidatnamnen skall förses med nummer och tas upp i nummerordning under varandra. Intill varje kandidatnamn skall det finnas ett markerat utrymme där väljarna kan lämna en särskild personröst genom en markering.

För en registrerad grupp, ett parti eller en sammanslutning får finnas valsedlar med olika kombinationer av kandidater.

12 §

Varje registrerad grupp, parti eller sammanslutning tilldelas valsedlar till det antal *valnämnden* beslutar, lika för alla. Finns det olika valsedlar för samma grupp, parti eller sammanslutning, gäller detta varje sådan variant av valsedeln.

Valsedlar till större antal tillhandahålles av *valnämnden* om beställaren betalar valsedlarna i förskott.

Varje registrerad grupp, parti eller sammanslutning tilldelas valsedlar till det antal *den centrala valmyndigheten* beslutar, lika för alla. Finns det olika valsedlar för samma grupp, parti eller sammanslutning, gäller detta varje sådan variant av valsedeln.

Valsedlar till större antal tillhandahålles av *den centrala valmyndigheten* om beställaren betalar valsedlarna i förskott.

13 §

Den som har rösträtt till Sametinget får rösta antingen i vallokal eller genom att sända sin valsedel till *valnämnden med posten* (brevröstning).

Den som har rösträtt till Sametinget får rösta antingen i vallokal eller genom att *med post* sända sin valsedel till *länsstyrelsen i det län där Sametinget har sitt säte* (brevröstning).

18 §

Valförrättaren skall omgående sända de mottagna förslutna ytterkuverten till *valnämnden* tillsammans med förteckningen över de väljare som röstat i vallokalen. Försändelsen skall sändas som värdepост.

Valförrättaren skall omgående sända de mottagna förslutna ytterkuverten till *länsstyrelsen i det län där Sametinget har sitt säte* tillsammans med förteckningen över de väljare som röstat i vallokalen. Försändelsen skall sändas som värdepост.

² Senaste lydelse 2000:1214.

Vid brevröstning lägger väljaren själv in sin valsedel i ett valkuvert och tillsluter det. I närvaro av två vittnen lägger väljaren sedan valkuvertet i det ytterkuvert som också är röstkort och tillsluter det. Därefter skriver väljaren på ytterkuvertet en försäkran på heder och samvete att han gjort på detta sätt. Vittnena intygar skriftligen att väljaren egenhändigt undertecknat försäkran och att de inte känner till något förhållande som strider mot de uppgifter väljaren lämnat på ytterkuvertet. Vittnenas adresser anges på ytterkuvertet. Vittnena skall ha fyllt 18 år. Väljarens make eller barn får inte vara vittne.

Sedan brevröstningsförsändelsen har gjorts i ordning enligt första stycket lägger väljaren in försändelsen i ett omslagskuvert och tillsluter detta. Därefter lämnas försändelsen för postbefordran till <i>valnämnden</i> .	Sedan brevröstningsförsändelsen har gjorts i ordning enligt första stycket lägger väljaren in försändelsen i ett omslagskuvert och tillsluter detta. Därefter lämnas försändelsen för postbefordran till <i>länsstyrelsen i det län där Same-tinget har sitt säte</i> .
--	---

En väljare som på grund av kroppsligt fel inte kan avge sin röst i föreskriven ordning får vid röstningen anlita biträde som han utsett.

21 §

Vid varje tillfälle då brevröstningsförsändelser kommer in till <i>valnämnden</i> skall antalet antecknas i ett särskilt protokoll. I väntan på den slutliga sammanräkningen och mandatfördelningen skall försändelserna förvaras på ett betryggande sätt.	Vid varje tillfälle då brevröstningsförsändelser kommer in till <i>länsstyrelsen</i> skall antalet antecknas i ett särskilt protokoll. I väntan på den slutliga sammanräkningen och mandatfördelningen skall försändelserna förvaras på ett betryggande sätt.
--	---

22 §⁴

Vid en offentlig förrättning, som skall påbörjas så snart det kan ske sedan en vecka förflutit från valdagen, skall <i>valnämnden</i> granska och räkna de avgivna rösterna.	Vid en offentlig förrättning, som skall påbörjas så snart det kan ske sedan en vecka förflutit från valdagen, skall <i>länsstyrelsen</i> granska och räkna de avgivna rösterna.
--	---

Vid sammanräkningen prövar <i>valnämnden</i> valsedlarnas giltighet och meddelar de beslut som denna prövning föranleder.	Vid sammanräkningen prövar <i>länsstyrelsen</i> valsedlarnas giltighet och meddelar de beslut som denna prövning föranleder.
---	--

³ Senaste lydelse 2000:1214.

⁴ Senaste lydelse 2000:1214.

Härvid gäller för valnämnden i tillämpliga delar vad som enligt 18 kap. 9 och 10 §§ samt 11 § första stycket 1, andra och tredje styckena vallagen (1997:157) gäller för länsstyrelsen vid slutlig sammanräkning och mandafördelning.

Vidare gäller att ett namn som skrivits till på en valsedel skall anses obefintligt.

Vid förrättning skall protokoll föras.

Härvid gäller i tillämpliga delar 18 kap. 9 och 10 §§ samt 11 § första stycket 1, andra och tredje styckena vallagen (1997:157).

26 §

Sedan rösterna från vallokalerna har behandlats enligt 23–25 §§, fortsätter granskningen med de röster som har avgivits genom brevröstning och som har kommit in till valnämnden före förrättningens början.

Brevröster som kommer in efter förrättningens början läggs utan vidare åtgärd åt sidan.

Sedan rösterna från vallokalerna har behandlats enligt 23–25 §§, fortsätter granskningen med de röster som har avgivits genom brevröstning och som har kommit in till länsstyrelsen före förrättningens början.

32 §⁵

Vid mandatfördelningen mellan grupper, partier och liknande sammanslutningar skall mandaten fördelas proportionellt på grundval av valresultatet. Härvid tilldelas mandaten, ett efter annat den grupp, det parti eller motsvarande som för varje gång uppvisar det största jämförelsetalet. Jämförelsetalet beräknas genom att gruppernas, partiernas eller de liknande sammanslutningarnas röstetal delas med det tal som är ett högre än det dubbla antalet mandat som redan har tilldelats gruppen, partiet eller sammanslutningen.

För varje mandat som en grupp, ett parti eller en liknande sammanslutning har fått skall en ledamot utses. När en ledamot utses skall reglerna i 18 kap. 38–39 §§ vallagen (1997:157) om val till riksdagen tillämpas. För att personligt röstetal skall fastställas för en kandidat måste han dessutom ha fått lägst 25 personröster.

Vid mandatfördelningen mellan grupper, partier och liknande sammanslutningar skall mandaten fördelas proportionellt på grundval av valresultatet. Härvid tilldelas mandaten, ett efter annat, den grupp, det parti eller motsvarande som för varje gång uppvisar det största jämförelsetalet. Jämförelsetalet är, så länge gruppen, partiet eller sammanslutningen ännu inte tilldelats något mandat, röstetalet delat med 1,4. Därefter beräknas jämförelsetalet genom att röstetalet delas med det tal som är ett högre än det dubbla antalet mandat som redan har tilldelats gruppen, partiet eller sammanslutningen.

⁵ Senaste lydelse 2000:1214.

Sedan *valnämnden* fördelat mandatet i Sametinget skall resultatet av valet offentliggöras genom kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar.

Valnämnden skall utan dröjsmål till regeringen redovisa resultatet av valet samt utfärda bevis till valda ledamöter och ersättare.

Sedan *länsstyrelsen* fördelat mandatet i Sametinget skall resultatet av valet offentliggöras genom kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar.

Länsstyrelsen skall utan dröjsmål till *Sametinget* och regeringen redovisa resultatet av valet samt utfärda bevis till valda ledamöter och ersättare.

32 a §⁶

Om en ledamot har avgått före utgången av den tid för vilken han blivit vald, skall *valnämnden* på anmälan av Sametingets ordförande inkalla en ny ordinarie ledamot enligt de bestämmelser i 18 kap. 61 § vallagen (1997:157) som avser ny ordinarie landstingsledamot.

Om en ersättare för ledamot har inträtt som ordinarie ledamot eller avgått som ersättare av annan orsak, skall *valnämnden* på anmälan av Sametingets ordförande utse ytterligare ersättare enligt de bestämmelser i 18 kap. 63 § vallagen (1997:157) som avser ersättare för landstingsledamot.

Den förrättning som avses i första och andra styckena är avslutad när protokollet från förrättningen har lagts fram för granskning. Efter sammanräkningen skall valseklarna åter läggas i omslag på sätt som föreskrivs i 31 §.

Om en ledamot har avgått före utgången av den tid för vilken han blivit vald, skall *länsstyrelsen* på anmälan av Sametingets ordförande inkalla en ny ordinarie ledamot enligt de bestämmelser i 18 kap. 61 § vallagen (1997:157) som avser ny ordinarie landstingsledamot.

Om en ersättare för ledamot har inträtt som ordinarie ledamot eller avgått som ersättare av annan orsak, skall *länsstyrelsen* på anmälan av Sametingets ordförande utse ytterligare ersättare enligt de bestämmelser i 18 kap. 63 § vallagen som avser ersättare för landstingsledamot.

33 §⁷

Valnämndens beslut enligt 22, 32 och 32 a §§ får överklagas hos Valprövningsnämnden. Ett beslut får överklagas av den som enligt röstlängden var röstberättigad vid valet. Det får också överklagas av en grupp, ett parti eller en liknande sammanslutning som har deltagit i valet.

Länsstyrelsens beslut enligt 22, 32 och 32 a §§ får överklagas hos Valprövningsnämnden. Ett beslut får överklagas av den som enligt röstlängden var röstberättigad vid valet. Det får också överklagas av en grupp, ett parti eller en liknande sammanslutning som har deltagit i valet.

⁶ Senaste lydelse 2000:1214.

⁷ Senaste lydelse 1997:168.

Överklagandet skall ges in till Valprovsningsnämnden och vara nämnden till handa tidigast dagen efter valdagen och senast inom tio dagar efter det att resultatet av valet offentliggjorts enligt 32 eller 32 a §.

Prop. 2003/04:86
Bilaga 4

Vid Valprovsningsnämndens prövning av överklaganden som avses i denna paragraf får nämnden upphäva valet eller föranstalta om andra mindre ingripande åtgärder enligt de grunder som anges i 19 kap. 18 eller 19 § vallagen (1997:157).

Vid Valprovsningsnämndens prövning av överklaganden som avses i denna paragraf får nämnden upphäva valet *och förordna om omval* eller föranstalta om andra mindre ingripande åtgärder enligt de grunder som anges i 19 kap. 18 eller 19 § vallagen (1997:157).

Omval

34 §

Vid omval till Sametinget skall den centrala valmyndigheten efter samråd med länsstyrelsen i det län där Sametinget har sitt säte och Sametingets valnämnd bestämma valdag. Beslutet får inte överklagas.

35 §

Den slutliga röstlängd som upprättats för det ordinarie valet skall användas vid omval.

36 §

I övrigt gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i denna lag om ordinarie val vid omval.

Uppgifter i folkbokföringen

37 §⁸

Till sameröstlängden får inhämtas uppgifter om namn, personnummer, adress och medborgarskap för aktualisering, komplettering och kontroll från register hos Skatteverket avseende uppgifter i folkbokföringen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2004.

⁸ Senaste lydelse 2003:704.

Förslag till lag om ändring i lagen (2001:183) om behandling av personuppgifter i verksamhet med val och folkomröstningar

Prop. 2003/04:86
Bilaga 4

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2001:183) om behandling av personuppgifter i verksamhet med val och folkomröstningar

dels att 1 kap. 1 och 6 §§ samt 2 kap. 1 § och rubriken till 2 kap. skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas tio nya paragrafer, 2 kap. 15–24 §§, samt närmast före 2 kap. 1, 15, 16, 20, 22, 23 och 24 §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §¹

Denna lag tillämpas vid behandling av personuppgifter i den centrala valmyndighetens och länsstyrelsernas verksamhet med val och folkomröstningar enligt vallagen (1997:157), folkomröstningslagen (1979:369) samt lagen (1994:692) om kommunala folkomröstningar, om behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller om uppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier.

Denna lag tillämpas vid behandling av personuppgifter

1. i den centrala valmyndighetens och länsstyrelsernas verksamhet med val och folkomröstningar enligt vallagen (1997:157), folkomröstningslagen (1979:369) och lagen (1994:692) om kommunala folkomröstningar, *samt*

2. i den centrala valmyndighetens, *Sametingets och länsstyrelsens verksamhet med val enligt sametingslagen (1992:1433)*, om behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller om uppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier.

¹ Senaste lydelse 2002:66.

6 §¹

Den centrala valmyndigheten är *personuppgiftsansvarig* för den behandling av personuppgifter som *myndigheten* skall utföra. *En länsstyrelse är personuppgiftsansvarig för den behandling som länsstyrelsen skall utföra.*

Den centrala valmyndigheten, *Sametinget och länsstyrelserna* är *var för sig personuppgiftsansvariga* för den behandling av personuppgifter som *respektive myndighet* skall utföra.

2 kap.

***Val- och
folkomröstningsdatabasen***

Databaser

Val- och folkomröstningsdatabas

1 §²

I den centrala valmyndighetens och länsstyrelsernas verksamhet med val och folkomröstningar skall det finnas en samling personuppgifter som med hjälp av automatiserad behandling används gemensamt i verksamheten för de i 1 kap. 4 och 5 §§ angivna ändamålen (val- och folkomröstningsdatabas).

I den centrala valmyndighetens och länsstyrelsernas verksamhet med val och folkomröstningar *enligt 1 kap. 1 § 1* skall det finnas en samling personuppgifter som med hjälp av automatiserad behandling används gemensamt i verksamheten för de i 1 kap. 4 och 5 §§ angivna ändamålen (val- och folkomröstningsdatabas).

Databas för sametingsvalet

15 §

I den centrala valmyndighetens, Sametingets och länsstyrelsens verksamhet med val enligt 1 kap. 1 § 2 skall det finnas en samling personuppgifter som med hjälp av automatiserad behandling används gemensamt i verksamheten för de ändamål som anges i 1 kap. 4 och 5 §§ (databas för same-tingsvalet).

¹ Senaste lydelse 2002:66.

² Senaste lydelse 2002:66.

16 §

I databasen får uppgifter behandlas om personer som

- 1. har tagits upp i sameröstlängden, eller*
- 2. är kandidater till Sametinget.*

Uppgifter om andra personer än dem som anges i första stycket får behandlas om det behövs för handläggningen av ett ärende.

17 §

Beträffande en person som avses i 16 § 1 får i databasen behandlas uppgifter om personnummer, namn och adress.

18 §

Beträffande en person som avses i 16 § 2 får i databasen behandlas uppgifter om personnummer, namn, adress samt partibeteckning och övriga uppgifter som enligt 3 kap. 10 § same-tinglagen (1992:1433) skall finnas på valsedlar där personen är upptagen.

19 §

Vad som sägs i 5–7 §§ om behandling av uppgifter i ett ärende, behandling av handlingar i ett ärende och utlämnande av uppgifter till enskilda gäller även databasen för sametingsvalet.

**Direktåtkomst till databasen för
sametingsvalet**

20 §

Den centrala valmyndigheten, länsstyrelsen och Sametinget får ha direktåtkomst till de uppgifter som avses i 17–19 §§.

21 §

Vad som sägs i 9 § om en enskilds rätt till direktåtkomst gäller även databasen för sametingsvalet.

Sökbegrepp vid sökning i databasen för sametingsvalet

22 §

Vad som sägs i 10 och 11 §§ om sökbegrepp gäller på motsvarande sätt vid sökning i databasen för sametingsvalet.

Gallring i databasen för sametingsvalet

23 §

Uppgifter som inte längre behövs för ändamålet med behandlingen av personuppgifter i databasen skall gallras om inte något annat följer av andra stycket.

Den slutliga sameröslängden från varje sametingsval skall skrivas ut på papper och bevaras. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva om ytterligare bevarande.

Avgifter för utlämnande av uppgifter ur databasen för sametingsvalet

24 §

Den centrala valmyndigheten, Sametinget och länsstyrelsen får ta ut avgifter för att lämna ut uppgifter ur databasen enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen.

Rätten att ta ut avgifter får inte innebära inskränkning i rätten att ta del av och mot fastställd avgift få kopia eller utskrift av en allmän handling enligt tryckfrihetsförordningen.

Prop. 2003/04:86
Bilaga 4

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2004.

Lagrådets yttrande

Prop. 2003/04:86
Bilaga 5

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2004-01-29

Närvarande: f.d. regeringsrådet Karl-Ingvar Rundqvist, justitierådet Torgny Håstad och regeringsrådet Göran Schäder.

Enligt en lagrådsremiss den 22 januari 2004 (Jordbruksdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i sametingslagen (1992:1433)
2. lag om ändring i lagen (2001:183) om behandling av personuppgifter i verksamhet med val och folkomröstningar.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Jacob Wichmann.

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 4 mars 2004

Närvarande: statsministern Persson, ordförande, och statsråden Ulvskog, Freivalds, Sahlin, Pagrotsky, Östros, Messing, Engqvist, Lövdén, Ringholm, Bodström, Sommestad, Lund, Andnor, Nuder, Johansson, Hallengren, Björklund, Holmberg, Jämtin

Föredragande: statsrådet Sommestad

Regeringen beslutar proposition 2003/04:86 Ändringar i sametingslagen (1992:1433), m.m.

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upprepar ett normgivningsbemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EG-regler
Lag om ändring i lagen (2001:183) om behandling av personuppgifter i verksamhet med val och folkomröstningar	2 kap. 23, 24 §§	-
